

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

A: Anguniagassat paasissutissallu

Kalaallisut atuartitsinerup siunertaa

(Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartus-sat nalunaarutaanni § 5 tunngavigalugu.)

Atuartsinerup siunertaraa atuartut kalaallisut oqaatsinik allatanillu qularnaatsumik allanngorartumillu paasisinnaangorlutik aamma erseqqissumik allanngorartumillu oqalussinnaasunngorlutik allassinnaangorlutillu ilisimasaqalissasut piginnaasaqalissasullu. Atuartsinerup atuartut sutigut tamatigut ilikkagassatigut tamatigoortumillu ilikkarniarnerminni qularnaatsumik oqaatsitigut oqariartaatsitigullu toqqammavissaminnik pigiliussaqaarnissaat qulakkiissavaa. Atuartsinerup atuartut maluginiakkatik aallaavigalugit oqalunnikkut oqaasertaqanngitsunillu attaveqaqati-giittarnernut malussarissusertik ineriartortissagaat aammattaaq peqataaffigissavaa. Atuartut kalaallit oqaasiisa sannai soorluttaarlu atuuffii ilisimasaqarfigilissavaat tassungalu ilisimaarinninertik ineriartortissallugu.

Imm. 2. Atuartsineq atuartut kinaassusaannik imminillu naleqassusaannik nukittorsaaqataassaaq. Atuartsinerup atuartut misigisaqarnermut, naliliinermut, qisuariarnermut isummerfiginninnermullu kiisalu misigissutsiminnik, misilittakkaminnik, ilisimasaminnik isummaminnillu oqaatiginninnermut piumassusaat piginnaasaallu siuarsassavai. Atuartut oqaatsitigut ineriartornerminnik ilisimaarinninnertik ineriartortissavaat aamma atuartsinerup atuartut ilikkariartorerinut akissussaaqataasinnaanermut piginnaasaqalersissavai.

Imm. 3. Atuartsinerup ilisimasanik misilittakkanillu ingerlatitseqqinnerni, suleqatigiinnerni inuillu akornanni iliuuseqaqatigiinnerni oqaatsit sakuunerisa pingaassusaanik atuartut misigisaqarnissaat peqataaffigissavaa. Atuartsinerup atuartut namminneq inuillu allat atugaannik ilisimannilernissamat oqaatsit sakkutut atoqqullugit kajumissaassavai.

Imm. 4. Atuartut oqaatsit allakkiallu misigisaqarfiginerisigut ilisimasaqarfiginerisigullu oqaatsitigut kulturitigullu ataqatigiinnerup pingaassusaa sungiusimasaqarfigilissavaat. Atuartsinikkut atuartut kalaallit kulturiannik taassumalu kulturinik allanik ataqateqarneranik paasinninerat ineriartortinneqassaaq. Atuartsinerup atuartut inuiaqatigiinni oqartussaaqataaffiusuni eqiingasutut soqutiginnittutullu inooqataanissamat ineriartorerat tapersersussavaa.

Siunertaq pillugu oqaaseqaatit

Atuartitsissutip siunertaa sisamanut pingaaqatigiinnut immikkoortitigaavoq. Kalaallisut atuartaanermi nalunngisassatut pisinnaasassatullu pissarsiariniagassat tunngaviusut imm. 1-imi pineqarput, imm. 2-mi inuttut kinaassuseqarnermik imminullu naleqartinnerup nukittorsarneqarnera aammalu oqaatsit pillugit piginnaasatigut nammineq ineriartornermik misigisimasaqarnerit pineqarput, imm. 3-mi inuit akornanni oqaatsit sakkutut atorineqartarneri pineqarput kiisalu imm. 4-mi kultureqaqatigiinnerup oqaaseqaqatigiinnerullu pingaarutai pineqarlutik.

Atuartitsissutip atuarfimmi inissisimanagera

Kalaallisut atuartsineq alloriarfinni ukioqatigiiaanilu tamani atuartsissutaavoq.

Atuartunut amerlanernut kalaallit oqaasii ilitsoqqussaralugit oqaasiussapput taamattuuner-mikkullu atuartup paasisimasaqassutsimigut nalunngisaqassutsimigullu ineriartorneranut qitiu-sussaallutik.

Ilitsoqqussaralugu allatut oqaasillit kalaallit oqaasiinik ilinniartinneqarnissaat pingaartillugu, kalaallisut allamiut oqaasiisut atuartsineq pillugu immikkut tapiliussaqaarpoq (takuum Tapilius-saq C2).

Oqaatsit kulturimut tarraapput kinaassutsimillu ineriartortitseqaataasarlutik kinaassuseqarne-rullu inuiaqatigiinnik allanik paasinnissinnaalerneq tunngavilersortarpaa.

Oqaatsit inunnit namminerisatut pigineqartut inunntut allanut attaveqaqateqarniarnermi sak-kutut atorineqartarput atorineqarnermikikkullu ineriartortinneqartuarlutik. Meeqqat oqaaseqareerlu-tik atualertarput oqaatsitillu peqateqarnerminni ineriartortittuartaarpat, taamatullu ineriartornermi atuartaaneq pingaaruteqartorujussuavoq.

Oqaatsit periutsit assigiinngitsorpasuit aqutugalugit saqqummiuttarput, atuarfimmilu atuar-titsissutini atuartsissutinilu qanitariissuni tamani tamatigoortumik atorineqarnissaannut periar-fissiisoqartariaarpoq.

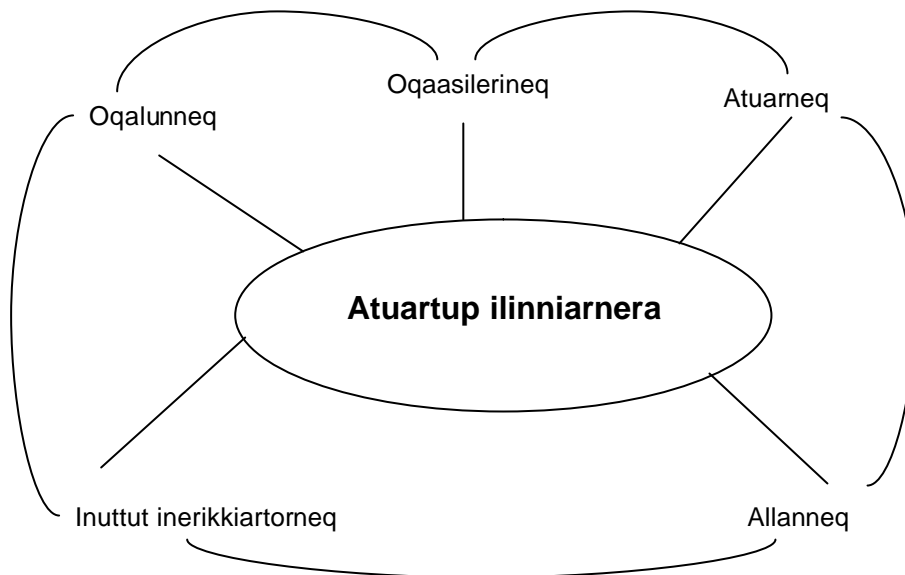
Oqaatsit ilinniartitsissutigineqarnerini atuakkiat, atuarneq kiisalu allanneq misigisassarsiorner-mut, oqaasertusarnermut, oqaatsinik atuinermut ilisimasassanullu ineriartortitsinermit sakkus sat-sialaapput. Oqaloqatigiinnikkut allaqatigiinnikkullu atuartut isummersorsinnaalissapput isuma-qalissallutillu taakkuninngalu oqaatiginnissinnaalissapput. Allannerup atuartoq sutigut tamatigut oqaatsiminik, isumaliutersuutiminik ilikkakkaminillu takutitsisinnalernissamut taamatuttaarlu allannikkut inoqatiminut isumaliutersuutiminik paasisaminillu tunniussaqaarsinnaanissamut pe-riarfississavaa.

Ilikkagaqarniarnermi isiginnittaatsit suleriaatsillu

Atuartut ilikkarniarnerninnut akisussaaqataassappata atuartsinermi anguniakkat siunertallu erseqqissuullutillu nalorninaatsuusariaarput. Ilikkagassatut anguniagassat atuartup piginnaasai pisariaqartitaalu aallaavigalugit atuartsinermi aqqissuussinissamut ingerlatsinissamullu taa-maalillutik qitiupput.

Anguniagassat anguniarneqarnerini atuartoq ilinniartitsisorlu akisussaaqqatigiipput, taa-makkaluartuq atuartup ilikkarniarnernata pitsaanerpaamik tapersorneqarnissaa periutsinillu assigiinngitsunik periuseqarluni atuartsinerup aqqissorneqarnissaa ilinniartitsisup akisussaaffi-gaa.

Atuartsineq aqqissorneqartariaarpoq atuartoq atuartsissutigineqartorlu aallaavigalugit, taamaaliornikkummi atuartup inuttut inerikkiartornermini atuartsissutigineqartumilu ineriartor-nermini piginnaasassaminik tamakkiisunik pissarsinissaa tapersorneqassamat.

Inuit assigiinngitsunik ilikkariartaaseqarput. Pisariaqarpoq atuartitsinermi suleriaatsit atuartitse-riaatsillu assigiinngisitaartut nikerartullu inuup maluginiutaanik tamaginnik misigisaanillu aal-laavillit atorneqartarnissaat atuartut ataasiakkaat atuartinneqarnerminni annertunerpaamik angu-saqarsinnaaniassammata. Assigiinngisitaartunik periuseqarluni atuartitsinermi, inip atuartitsiviu-sup assigiinngisitaartumik nikerartitsiviusinnaasumillu aqqissorneqarnissaa, piumasaqaatinut ilaatinneqartariaqarpoq taamaaliornermimi atuartut kaammattorneqarlutillu isumassarsisinneqar-sinnaasassammata.

Oqaloqatigiinnermi oqaatiginneriaatsit assigiinngitsorpassuupput pingaaruteqarporlu meeq-qap oqaasii atuartup oqaatsitigut ineriartornermini killiffianiit inerikkiartortinneqarnissaat. Pin-gaaruteqarpoq atuartut ilinniartitsisuminnit pitsaasumik nalunaarfigineqartarnissaat taamaalior-nermi atuartut oqaaseqarnerminni tusarnaarneqartutut malugisimasassammata pingaaruteqarpor-lu oqaatiginiagaannik itisilerilluni paasiniaasarnissaq. Atuartunut oqaaseqatigiinnik ilivitsunik atuinikkut oqaluttarnissaq kaammattuutigineqassaaq atuartullu taamaaliortarnissaat aamma kaammattuutigineqartariaqartassaaq.

Atuakkersornermi atuakkap imaa pillugu oqalliseqarnissaq isummersornissarlu atuartullu taamaaliortarnerminni ilikkakkaminnik pisutigut allatigut atuisarsinnaanissaat periarfississallugu pingaaruteqarpoq. Atuagaq ilinniartitsisup atugassatut toqqagaa atuartunut siumungaaq ilisima-titsissutigineqartariaqarpoq nassuiaatigineqartariaqarlunilu sooq atuagaq taannarpiaq atuassallu-gu pingaaruteqartuunersoq.

Atuartut aamma ilisimatinneqareertariaqarput allariaatsit assigiinngitsut sooq atorneqartarn-ersut. Tunngaviusumik allannermik ineriartortitsineq atuarfimmi ingerlanneqartariaqarpoq anger-larsimaffimmi suliassiissutigineqarani.

Suleriaatsini assigiinngitsuni – oqaloqatigiinnerni, atuarnerni, allannerni aalajangersima-sumilluunniit anguniagaqarluni suliaqarnerni - atuartut sulinerminnut atatillugu taperserso-qatigiittarnissaat siunnersoqatigiittarnissaallu ilikkartinniarneqartariaqarpoq taamatullu pingaa-riteqarpoq atuartut ilinniartitsisullu tapersersoqatigiittarnissaat suleqatigiittarnissaallu.

Ussat: “Tusakkat puiorneqartarput, takusat eqqaamaneqartarput, misigisat paasineqartarput.” nassuiaataalu: “Atuartut tigussaasunik suliaqartinneqaraangamik atuartitsinermilu pilersitsior-torsinnaanermut eqqumiitsuliornermullu tunngassuteqartut ilanngussorneqaraangata atuartut ilik-karluarnerusarput,” atuartitsinermi eqqaamassallugit pingaaruteqarput. Pilersaarusiortarnerni aammattaq eqqaamaneqartariaqartassaaq atuartut kajuminnerat soqutiginninnerallu atuar-titsinermik ingerlatsineq aqputigalugu pilersinneqartarmat taamatullu ataavartinneqartarluni.

Oqalunneq aamma tusarnaarneq

Atuartut oqalussinnaanermut piginnaasaqareerlutik atualertarput. Oqaatsinut alapernaannerat paasinnikkusunnerallu ingerlaavartumik kaammattorneqartuassaaq: Atuartut oqaatsinik tusarnaartassapput, atuakkianik atuartassapput, tusaasatik atuakkatillu atortassavaat kiisalu oqaluuserisarlugillu allattassavaat. Taamaaliortarnermikkut oqaatsit isummamikkut allanngorartuarnerat aaqqissugaanerallu eqqarsaasersorfigisassavaat.

Tusarnaqqissaarneq, atuartunit ilisimaneqartariaqartoq, oqaloqatigiinnissamut isummersoqatigiittarnissamullu tunngaviusarpoq. Taamatut tusarnaartarneq oqaloqatigiittarnerlu ullut tamaasa atuartunit sungiusarneqartariaqarput taamaaliortarnerlu atuartut ataasiakkaat misigisaqaat aqqusaartagaallu pillugit oqaloqatiginerini ingerlanneqartariaqarluni.

Atuarneq

Atuarnerup siunertaraa misigisaqarnissaq ilikkagaqarnissarlu. Atuartut atuarnialeqqaarnerminniit atuarnermikkut pissarsisinnaanerminnik misigitinneqartarnissaat pingaaruteqarpoq taamaattumillu atuarneqarsinnaasunik assigiinnngitsunik atuarnissamut periarfissinneqartariaqarput, soorlu atuakkanik, naqitaaqqianik, allagartalianik, nammineq allaaserisanik oqaatsinillu ataasiakkaanik il.il. Taamatullu pingaaruteqarpoq atuartut atuariaatsinik assigiinnngitsunik pigiliussitinniarneqarnissaat.

Atuarnermik ilinniarnialeqqaarnermi nipituumik atuarneq ingerlanneqartassaaq atuffarissiar-tonerallu ilutigalugu nipeqannngitsumik atuartarneq pingaartinneqariartuaarneqartussaalluni. Atuarnialeqqaarnermi ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat killiffii malinnaaffigilluinnartariaqar-pai atuartunut ilinniartitsisumullu anguniagassaliortarnerni ingerlariaqqiffissat nalorninaannero-qqullugit. Atuartut ullut tamaasa atuarnissaminnut periarfissinneqartassapput, atuarnerlu ilinniartitsisup ingerlataanik imaluunniit aqutarinnngisaanik, soorlu eqimattani ikittunnguanik inuttalinni ingerlanneqartarsinnaavoq, taamaaliortarnermi atuartut ataasiakkaat atuarsinnaanermikkut ineriartornerat ilinniartitsisumit malinnaaffigineqarsinnaanerussammat.

Atuartut oqaatsimikkut ineriartornerat atuarsinnaassusiisalu pitsanngoriartornerat ilutigalugu atuartut atuakkaminnik paasinnissinnaanissaminnut sakkussaminnik kiisalu atuakkanik atortus-saminnik qinerlersinnaalernissaminnut tamakkuninngalu immikkoortiterisinnaalernissaminnut periutsinik tunngaviusumik pigiliussitinneqarnissaat pisariaqarpoq.

Allanneq

Pingaaruteqarpoq oqaloqatigiinnerup, atuarnerup allannerullu imminnut ataqatigiinnerisa ikorfartoqatigiissinnaanerisalu pingaaruteqassusiannik atuartut misigitinneqarnissaat kiisalu pingaaruteqarpoq allannerup periarfissarititarpasuinik atuartut paasitinneqarnissaat. Atuartut atuarnialeqqaarnerminniilli allannikkut nalunaarsinnaanerup nuannissusianik pingaaruteqassusianillu misigitinneqartariaqarput allannikkullu nalunaarsinnaanerminnik ineriartortitsinissaminnut periarfissinneqartariaqarlutik. Ilinniartitsisup allanneq pillugu isumai tamannalu pillugu qanoq atuartitsinera atuartup allannermik nuannarinnilernissaanut ineriartortitsineranullu pingaaruteqartupilussuupput. Atuartut ullut tamaasa atuartitsissutissamik atuartitsinermi atuartitsissutis-sallu anguniagassartaannik allanik atuartitsinermi atuartitsissutinilu allani imminnut qanitariis-suni allannermik sungiusarnissaminnut periarfissaqartinneqartariaqarput taamaattumillu aal-laqqataaniit allannermut periaatsinik pitsaasunik ineriartortitsinissaminnut tapersorsorneqar-tariaqarput ilaatigut allannermik ineriartortitsinermik periaaseq atorlugu:

Allannermik ineriartortitsineq

- Isumassarsiorneq: eqqaaqqaakkanik allattuineq, katiterineq, paasiniaaneq, tunaartaliorneq
- Allaqqaarneq – siunnersuut siulleg
- Allaqqaaqqap imaata misissortinneqarnera

- Aaqqissuineq kiisalu allaqqiineq – suli siunnersuutitut
- Allaqqitap kukkunersiorneqarnera – pingaartumik naqinnerit killiffilersuutillu isigalugit
- Inaarsaaneq, ilaatigut assitalersuineq
- Saqqummiineq
- Naliliineq

Isumassarsiorneq: Isumassarsiornermi periutsit assigiinngitsut atorneqarsinnaapput, eqqaama-sassarlu pingaarneq tassaavoq atuartup ilinniartitsisullu suleqatigiilluinnarnerisigut ingerlanne-qassammat.

Allaqaarneq, siunnersuut siulleg: Allanneq aallartinneqassaaq isumassarsiornermi eqqartorne-qartut tunngavigalugit.

Allaqaakkap imaata misissortinneqarnera: Allaqaakkap imarisaa misissoqqaarneqassaaq taa-maalioreernermi aatsaat allannermi kukkunerit allagaqaammillu ilusilersuisimaneq aaqqissuun-neqassapput. Allatap imarisaa pillugu oqaaseqaateqarnermi allattup imarititaa allariaasialu ataq-qineqassapput taamaattumillu allannguutissatut naliliinerit pitsanngoriaatissatut siunnersuutaan-naassallutik.

Aaqqissuineq, allaqqiineq inaarsaanerlu: Atuartut allattariarsorluni suli at tunniutinnginneranni tamatigut misissorneqartarnissaat sungiutissavaat, taamaaliortoqareerpat ilinniartitsisup atuartul-lu iluarsisassat pisariaqartut oqaloqatigiissutigissavaat allatamilu aaqqissugassat iluarsartuutas-sallu piareersarlugillu iluarsartuutissallugit (imarisaa ilusilersuisimanerlu eqqarsaatigalugit) - atuartup nammineq allariaasia ataqquiarlugu.

Saqqummiineq: Allattariarsorluni suli at saqqummiussat tamarmik siunertaqartarput periaatsillu assigiinngissitaartut atorlugit saqqummiunneqarsinnaallutik.

Inaarutaasumik naliliineq: Naggataasumik ilinniartitsisoq atuartorlu nalileeqatigiissapput, misi-littagarilikkamillu siunissami atorneqarsinnaanissaat anguniarlugu suli ap pitsanngoriaatigisin-naasai oqallisigalugit.

Sulianik allattaaviit

Atuartsineri sulianik allattaaviit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Allattaaviit assigiinngitsut kusanarsaakkanik ungalulersorneqartariaqarput aammalu allatat titartakkallu tamarmik ulluler-sorneqartariaqarlutik.

Allattaaviit

Atuartsineri atortussatut tapertassanik allattaaveqartinneqarnissaat kaammattuutigisa-riaqarpoq. Atuartsineri ilisimatinneqassapput qaquguluunniit taakkua piumasaminnik allattuiffigi-sinnaassagaat. Allattaaviit oqaatsinik ataasiakkaanik, oqaatsinik ilisimasariaqakkanik, oqaaseqa-tigiinnik, oqaluttuaqqanik oqaluttualiaaqqanillu, tissisaarutinik, nalorsitsaarutinik, eqqarsaater-suutinik, titartakkanik, ilisimalikkanik allatassanilluunniit annertunerusunik il.il. allattuiffiusin-naassapput.

Allattaaveqarnerup pappiaqqat maangaannartitat ataasiakkaat atuartup sukuluitsuuniarneranut pikallersaataasarnerat pinngitsoortittarpaa.

Pisunik allattaaviit (logbog)

Ullormiit ullormut imaluunniit sapaatip akunnikkaartumik eqqaamasassanik ullormullu sulerisi-manernik naatsunnguamik allataqartarnissamut atugassiaapput. Logbogini allanneq sungiunne-qarserlugu atuartsineri ilinniartitsisoq peqatigalugu allatsinneqartassapput kingornalu ilinniartitsisoq minnerpaamik sapaatip akunneranut marloriarluni allaqataasassaaq. Pisunik allattaaviit kukku-nersiorneqartassanngillat.

Allattaaviit inissilluarneqartarnissaat pisariaqarpoq atuartsineri namminneq qupperartagassarimma-tigit.

Portfolio (sulianik katersuiffik)

Atuartup sulineranik malittarinninnissamut sakkussaq. Tulluartsuussaaq atuartup suliaanut „ingerlaartunut“ kiisalu atuartup suliaminut saqqummiukkumasaminut katersuivissaminik peqartinneqarsinnaanera.

Portfolio iluaqutigalugu atuartup nammineq, ilinniartitsisoq imaluunniit angajoqqaat peqatigalugit, makkua malinnaaffigisinnaavai:

- pilersaarutit, anguniakkat
- ingerlatat/suliaqarnerit
- nammineq suliassanik naliliinerit assigiinngitsut
- sulianik inaarsaanerit
- sulianik nalilersuinerit
- oqaaseqaatit
- anguniagassat nutaat.

Ilanngullugu takuuk: ”*Portfolio Kalaallit Nunaanni – kopigassartalik (Portfolio i Grønland – kopieringsbog)*”, *Ilinniusiorfik 2002, af Heidi Cortzen, Pierre André Krogh, Oluf Ostermann, Beate Thunberg.*

Pilersaaruserneq

Ukiup atuarfiusussap pilersaaruserneqarnerani ilikkagassatut anguniagassat taakkununggalu atatillugit atuartitseriaatsit atuartitsinernilu nalileeriaatsit sorliit siunertamut tulluunnerunersut ilinniartitsisup ilinniartitsinermini tunngavissani eqqarsaatigilluartariaqarpai.

Piffissap aalajangersimasup iluani pisussanut piareersarnermi makkua eqqarsaatigisariaqarput:

1. makkunuunatigut atuartut suut angussavaat:
 - ilikkagaqarniarnermi,
 - isummersorniarnermi,
 - sulerusussutsimi,
 - inooqatigiinnikkut ataqatigiinnermi kiisalu
 - suleriaatsini,
2. ilinniartitsisut allat tapersersuisinnaaneri aammalu ilinniartitsisoqatit allat qanoq suleqatiginiarneqarsinnaaneri,
3. anguniakkat anguneqarsimanersut qanoq iliornikkut nalilersorneqarsinnaappat.

Qulequttamik aalajangersimasumik sammisaqarneq

Qulequttanik assigiinngitsunik sammisaqartilluni atortussat allatat allataanngitsullu atortorineqartarput, soorlu: atuakkat, video-t (filmit, nipilersortunik takutitassiat, titartakkanik filmiliat il.il.), assilissat, ilisarnaatit, ussasaarutit, taalliat, eqqumiitsuliat, radiukkut tusarnaagassiat il.il., qulequttamillu aalajangersimasumik sammisaqartilluni makkua suliarineqartussatut ilanngunneqartariaqarput:

- imarisaasumik paasinnineq
- piffissamut sunullu pisunut sanilliussineq
- nassuiaaneq
- oqaatsinik nassuiaaneq
- oqaasilerineq /grammatik
- ilikkariikkanik ilanngussineq/sanilliussineq
- allaatigisap suunera (aalajangersimasunik allaatiginneriaaseq)
- allaatigisap suuneranit (allaatiginneriaatsimut) allamut allaqqineq.

Atuartitsissutinik akimuilluni atuartitsinerit

Piffissat ilaanni atuartitsissutissanik akimuilluni atuartitsissutissat taakkua allat ilikkagassatut anguniagassartaat taputartuullugit atuartitsinerimik ingerlatsisarnissaq kaammattuutigineqarpoq. Atuartitsissutissatut siunnersuut uunga ilikkagassatut pilersaarummut tapiliussaavoq (Tapiliussaag C3).

Naliliisarneq

Atuartut sulinerat periutsit assigiinnigitsut atorlugit ingerlaavartumik sulinerup ingerlanerani aammalu ingerlatsinerit/qulequttat/piffissalluunniit aalajangeriikkat naammassinerni nalilersortariaqarput. Suliassaag aallartitsinnagu anguniagassat suunersut taamatullu kingusinnerusukkut sutigit nalilerneqassanerlutik atuartut paasereersimasariaqarpaat.

Atuartuni nukarlerni ullormut suliassariuakkat, sammisat aammalu anguniagassaagallartut allatartarfissuarmut allatorneqartarsinnaapput piffissallu aalajangiussap naammassinerni angusat atuartunut eqqartortinneqassapput: Suna anguarput? Qanoq iliorluta ilikkagaqarpugut? Suut ingerlateqqissavagut?

Akullerni angajullernilu piffissami aalajangeriikkami ilikkartitassatut siunniussaagallartut, sulerinissamut suliassanullu pilersaarutit allaganngorlugit nivinngarneqarsinnaapput nalilersorneqarlutillu, assersuutigalugu piffissarititaasup qiteqqunnerani ingerlatsinerullu naammassinerni. Makkua apersuutigeqqunarput: Suut iluatsippat? Qanoq ingerlariaqqissagut?

Inaarutaasumik naliliissagaanni sammisap aallartinginnerani atuartut suliassat imassaani tu-naartassanillu allattuiseqqaartariaqarput. Allatukkat suleriaatsinik suleqatigiinnermillu naliliner-mut peqataatillugit nalilersuiner-mut tunngaviusinnaapput.

Atuartitsiner-mut atatillugu atuartut suliaat saqqummersinneqartariaqarput. Taamaattumik inimi atuartitsiviusumi – atuartitsiner-mi atortut nalinginnaasut saniatigut – qiuutit, nipinneq-qutit, kartonit, qalipaait il.il. tigussaajuartariaqarput.

Suliat saqqummersitat sapinngisamik qimerlooruminartuulluinnartariaqarput, taamaattumillu nivinngakkat allallu aserfallassimasut piaartumik iluarsineqartariaqarput peerneqarlutilluunniit.

Ilikkagassatut pilersaarutit ator-neqarnissaannut ilitsersuut

Ilikkagassatut pilersaarutit ataani takuneqarsinnaasutut ammukaartunut sisamanut inissitsiterneqarput.

<i>Ilikkagassatut anguniagassat</i>	<i>Atuartitsinissamut siunnersuutit</i>
Immikkoortut 1-miit 4-mut	
Ammukaartumi uaniipput pinngitsoorani atuartitsissutissami ilikkagassatut anguniagassat im-mikkoortunut sisamanut immikkoortitikkat: <ul style="list-style-type: none"> • Attaveqatigiittarneq • Paasissutissarsiorneq • Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut • Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussi-nameq 	Ammukaartumi uaniipput atuartitsiner-mi suliarineqarsinnaasut, atuartitsissutit atuartitseriaatsillu ilikkagassatut anguniagassanut ataasiakkaanut arlalinnulluunniit tunngassuteqartut. Ilikkagassatut anguniagassat ataasiakkaat qanoq sammineqarsinnaaner-inut siunnersuutit maleruagassiatut siunnersuutaanaapput.

o o
o o

<i>Naliliinissamut siunnersuutit</i>	<i>Atortussatut siunnersuutit</i>
Immikkoortut 1-miit 4-mut	
Ammukaartumi uaniipput ammukaartumi siulermi ilikkagassatut anguniagassat nalunaarsorneqarsimasut tunngavigalugit naliliinissamut siunnersuutit. Ilikkagassatut anguniagassat ataasiakkaat tunngavigalugit qanoq naliliinissamik ingerlatsisoqarsinnaane-ranik siunnersuutit maleruagassiatut siunnersuutaanaapput.	Ammukaartumi uaniipput atuartitsiner-mi atortussatut siunnersuutit – tamatumani eqqarsaatingeqarput atortussat atuartunit ator-neqarsinnaasut ilinniartitsisumillu ator-neqarsinnaasutut siunnersuutit. Siunnersuutit, atortussat sorliit suliner-mi ator-neqarsinnaaner-inik maleruagassiatut siunnersuutaanaapput.

Iikkagassatut anguniagassat

Iikkagassatut anguniagassat, atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat na lunaarutaanni allaqqapput. Taamaalillutik ilikkagassatut anguniagassat, soorlu alloriarfiit atuartitsissutissallu siunertaat aamma taamaattut, naalakkersuisunit aalajangersagaapput atuartitsisarnissap imarisaanik pinngitsoorani malitassatut nunalu tamakkerlugu atuuttussatut aalajangiussaallutik.

Iikkagassatut anguniagassat atuartitsinerup imassaani aalajangiussiniarnermi aallaaviussapput, taamatullu atuartitsinermi atuartut pissarsiarisartagaasa nalilersorneqartarnerinut aallaavius-sallutik.

Iikkagassatut anguniagassat alloriarfiit pineqartut naammassinerini angusassatut nalunaarneqarput oqaaseqatigiinnullu imatut aallaqqaasiutilinnut inaarutaallutik: ”*Atuartut akullerni atuarnerminnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq ...*”.

Alloriarfinni tamani ilikkagassatut anguniagassat sisamanngorlugit immikkoortiterneqarput:

- Attaveqatigiittarneq
- Paasissutissarsiorneq
- Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut
- Aaqquissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq.

Immikkoortut immikkuullarilluinnartuunngillat, atuartitsissutissalli pineqarnerani imarisaasa tamarmiusut assigiinngitsunit aallaaveqarluni qimerloorneqarsinnaaneraniq imaqarsinnaanerani-lu paasinnittariaqarnerut isigisariaqarlutik. Taamaattumik immikkoortut taamatut tulleriiarneqarsimanerisa ersersinngilaat tulleriiarineq tamanna atuartitsissummut pingaarnersiunerusoq imaluunniit atuartitsissutissap ingerlanneqarnissaanik tulleriiarinerusoq; ilikkagassatut anguniagassat tulluuttut immikkoortunit arlariinneersut tunngavigalugit ataatsimut isiginnilluni atuartitsineq ingerlaavartumik ingerlanneqartuassaaq.

Aammattaaq immikkoortut iluanni ilikkagassatut anguniagassat taamatut tulleriiarneqarnerini ersersinniarneqanngilaq tulleriiarineq taamaattoq atuartitsissummut pingaarnersiunerusoq imaluunniit atuartitsissutissami ajornarsiartuaartitsinissamik tulleriiarinerusoq. Ilinniartitsisup piffissami ingerlatsiviusumi atuartut pisariaqartitaat soqutigisaallu aallaavigalugit oqimaaqatigiis-saarineq tulleriiarinerlu nammineq qinigassaraa.

Attaveqatigiittarneq

Oqaatsinik atuartitsinermi atuartunik oqaloqateqartarnissaq atuartut oqaasiinik ineriartortitsiniarnermi pingaaruteqarpoq. Atuartut oqaasertusarneruniarlugit aamma oqaatsinik pigiliussiartortuarnerat siuarsartuarniarlugu oqaloqatigiinneq – oqaatsinik paasinnineq, tusarnaarneq, atuarneq allannerlu eqqarsaatigalugit – oqaatsinik ineriartortitsinermi sakkuussapput. Atuartut atualeqqaarnerminni atuartinneqarsinnaanngoreersimasarput, atuartitsinerlu aaqquissorneqassaaq atuartut oqaatsitigut piginnaasaat tunngavigalugit kiisalu periaatsit atuartitsinermilu periutsit assigiinngitsut atorlugit.

Paasissutissarsiorneq

Atuartut namminersuutigalugu paasissutissanik pissarsiorsinnaalernissaat anguniarneqarpoq. Ukiuni makkunani paasissutissarpasuit aviisitigut, fjernsynikkut, internet-ikkut, piseqqusaarutitigut, video-kkut, dvd-tigut allatigullu takkussuuttuarput, paasissutissiiffiillu tamakkua atuartut atorsinnaallugillu qinerlerfigisinnaasariaqarpaat.

Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut

Nammineq kulturikkut tunulequttat tunngavigisallu paasinissaat pingaaruteqarpoq. Inuiaqatigiit tamarmik sumiiffiillu ataasiakkaat kulturikkut pisuussutaat uummaarissut tunngaviumik aallaavigalugit sulisoqassaaq. Atuartitsinermi oqaluttuatoqqat oqalualaallu, sumiorpaluutit allallu paasinninnissamut pingaaruteqartut ilanngussorneqassapput. Nammineq kulturerisamik ilisimasarneq tunngaviliissaaq kulturinik allanik paasinnissinnaanissamut tamakkualu pillugit isumersorsinnaanissamut.

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq

Atuartitsissutissanik ingerlaavartumik ineriartortitsisoqartuarpoq atuartitsinerup ingerlarngani tamani atortussanik; atortullu tamakkua imaqarput oqaatsinik pinnguaatiniit oqaatsit sannaat pillugit atortussianik. Tunngaviumik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussineq atuartut oqalunnermikkut, atuarsinnaanermikkut allassinnaanermikkullu oqallorissartuarnissaannut aallaaviusutut sulinermi sakkusaapput. Atuartut oqaatsitigut killiffii aallaavigalugit tamatigut sulisoqartariaqarpoq.

Atuartitsinermut siunnersuutit

Atuartitsinissamut periusaasinnaasunut siunnersuutit aamma atuartitsinermi periusaasinnaasut assigiinngitsut aammalu sammineqarsinnaasut assigiinngitsut ilaatigullu atuartitsissutit naammassisat siunnersuutaapput ilikkagassatut anguniagassat anguniarneqarnerini atornerqarsinnaasut.

Ilikkagassatut anguniagassat atuartitsinermilu periusissatut siunnersuutit tamatigut illugiissitaanngillat. Ilikkagassatut anguniagassat ilaannut atuartitsinissamut siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu atuartitsinissamik siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik.

Atuartitsinissamut siunnersuutaasut tamakkiisuunngillat, paasisariaqarlutilli atuartitsinerup qanoq aaqqissorneqarsinnaaneranik assersuutitut isumassarsiorfiusinnaasutullu.

Siuliani oqaatigineqareersutut ilikkagassatut anguniagassani nalunaarutigineqarpoq atuartut alloriarfinnik naammassinninnermini sunik ilisimasassanik piginnaasassanillu pigiliussereersimanissaat. Atuartitsinissamik siunnersuutit ilusilersugaanermikkut alloriarfinni ataasiakkaani ukioqatigiinnut naapertuuttumik killilimmik nikerartinneqarput. Tamanna isumaqarpoq atuarfiit ilinniartitsisullu ataasiakkaat alloriarfinni assigiinngitsuni atuartitsinermut namminneq pilersarsiortassasut atuartitsinerup ingerlarnga atuartut ukiuinut piginnaasaannullu naapertuuttunngorlugu. Erseqqissaatigineqassaaq siunnersuutit missingersersuutaannaammata, taamaattumillu ilinniartitsisup nammineerluinnarluni misilittakkani nalilersuutinilu tunngavigalugit nammineq suleriaasissani aalajangissammagu suleriaasissatut siunnersuutigineqartut malillugit, tigulaariffigalugit, naleqqussarlugit, ilaartorlugit imaluunniit allarluinnarnik taarserlugit.

Naliliinissamut siunnersuutit

Naliliinermi periusissatut siunnersuutaasut atuartitsinermi periusissatulli ilikkagassatut anguniagassat ilaannut naliliinissamut siunnersuutit arlaqarput, ilaatigullu naliliinissamut siunnersuutit ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagassanut arlaqartunut tunngatinneqarlutik ilusilersugaapput. Tulluuttuussaaq immikkoortuni tamani atuartitsinissamut periusissatut siunnersuutit naliliinissamullu periusissatut siunnersuutit tamaasa ilisimasaqarfigileraanni taakkualu suliasatut ataatsimoortutut isigigaanni.

Naliliinissamut siunnersuutit ataatsimut isigininnertut ilaatigut ilusilernerqarsimasinnaapput imaluunniit ilinniartitsissutissamut aalajangersimasumut ataatsimut / aalajangersimasulluunniit arlalinnut tunngatinneqarsinnaallutik. Tamatigullu ilikkagassatut anguniagassanut attuumassuteqarput.

Naliliinermut siunnersuusiat atuartup nammineq suliaminut suleqatigiillu ataatsimoorussamik suliaminnut naliliinissaannut kiisalu ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaat atuartullu tamarmik angusaannut naliliinissaanut siunnersuutitaqarput.

Naliliinissamut siunnersuutit atuartitsinermi suleriaasissanut siunnersuutitulli missingerser-suutaannaapput isumassarsiorfigineqarsinnaallutillu.

Atuartsinermi atortussatut siunnersuutit

Atortussatut siunnersuutit aammattaaq siunnersuutaannartut isigineqartariaqarput. Atuartut nammineq atortoriumasatut siunniussaap sapinngisamik naatsorsuutigineqartariaqarput atortussanilli toqqaaneq ilinniartitsisup akisussaaffigaa ilikkagassatut anguniagassat atuartullu piginnaasaat tunngavigalugit. Atortussat tulluartaq nalunaarsorneqarfinniittut atuarfinneereerput (takuuk Atuartsinermi atortussat allattorsimaffiat, Inerisaavik/Pilersuiffiup Ilinnisiorfimmeersunik allattorsimaffiutaa), Pilersuiffimmi Fælleskatalog atorlugu classesæt-inik atortussanillu allanik aamma FUI-katalog-imi allaqqasut atortussat qimerloorumallugit atorniarloqarsinnaavoq, allat Atuakkiorfikoorlugit pisiarineqarsinnaapput sulilu allat internet-ikkut pissarsiarineqarsinnaallutik.

Tapiliussat

Iikkagassatut pilersaarummut makkua tapiliunneqarput:

C1: Iikkagassanut pilersaarummut tapiliussaqaq allaqqissaarneq pillugu

C2: Iikkagassanut pilersaarummut tapiliussaqaq ilitsoqqussaralugu kalaallisut oqaasiliunngitsut kalaallisut atuartinneqartarnissaat pillugu

C3: Akullerni kalaallisut atuartsinermi atuartsissutit akimorlugit atuartsissutitut siunnersuut.

Alloriarfinni tamani pingasuusuni kalaallisut atuartitsinermi ilikkagassatut anguniagassat

Atuartut nukarlerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut akullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut angajullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq
Attaveqatigiittarneq		
<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi saqqummiussisarnenilu oqaatiginiakkaminnik oqaatiginnissinnaassasut oqaatsinillu atuisinnaassasut • oqaluttuarlutik, pisuusaartitsillutik, taalliorlutik, isiginnaagassiorlutik, erinarsorlutik nipilersuutilu atorlugit akuttoqatigiissaaralutik oqaatiginiakkaminnik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuarnerninni isiginnaartitsinerminnilu iluaqutinik atorulersorinnaassasut • ajornartorsiutinik qaangiinarnernut, aliikkusersoqatigiinnermi ilisimasanillu saqqummiussiniarnerni oqaatsit atorsinnaassagaat • tusarnaarlarsinnaassasut malitsigisaanillu paasissutissanik apersuisinnaassasut, allat allataannik tusarnaarsinnaassasut oqaloqatigiisuteqarsinnaassasullu • allakkianik oqinnerusunik atuarsinnaassasut suleqatigiinnermi minnerusunik namminneq allataminnik atuffassisinnaallutik • atuakkamik tusakkamillu imaasa pingaarnersaanik oqaluttuareqqiisinnaassasut, allatallu tunngavigalugit isiginnaartitsisuusaarsinnaassasut • allakkiaq nalunaariartaatsillu allat, soorlu assilissat, titartakkat, video-malittariinnillu titartakkiaq pillugit isummaminnik oqaatiginnissinnaassasut • misigisatik annikitsunik allaatigisinnaassagaat, kiisalu takorluukkat, assilissat aamma allaatigis anik atuarsimasaminnik, tusarsimasaminnik takusimasaminnillu tunngaveqarlutik allaatiginnissinnaassasut • piffissamik tullerijaarisunik oqaluttuarpalaartumillu kiisalu takorluukkianik, soorlu oqaluttuanik, oqaluttualianik oqalualaanillu allaatiginnissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi, oqallinnermi, saqqummiussinerini oqaatiginninniarnenilu oqaatsiminnik paasinartumik erseqqissumillu atuisinnaassasut • oqaluttuurtut, paasissutissiisutut, oqaluttuareqqiisutut, oqaaseqaateqartutut isummanillu saqqummiussisutut oqaatiginnissinnaassasut • takorluukkatik, misigissutsitik, eqqarsaatitik, misilittakkatik ilisimasatillu ataqatigiissumik oqaluinnarlutik saqqummiussinnaassagaat • aalajangersimasumik sammisaqarnermi projekteqarnernilu suliat saqqummiussinnaassagaat • attaveqarnermut/saqqummiinnermut iluaqutaasinnaasut, soorlu oqaatsinik ataasiakkaanik allattuineq planchialiornerlu, atorsinnaassagaat • ajornartorsiutinik qaangiinarnermut, kimigiisernermut, aliikkusersuinnermut, isummanik tunngavilersuinnermut, ilisimasanik ingerlatitseqqinnermut sunniinarnermu llu oqaatsit atorsinnaassagaat kiisalu oqaatsit taalliororpalaartumik atornerqartarnerat ilisimasaqarfigisallugit • tusarnaarlarsinnaassasut taama aliornermikkullu paasiniaaqqissarlutik nalilersuillutillu apeqquteqarsinnaassasut • atuakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik nalorninatik naammaginartumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • atuffassisinnaassasut aamma namminneq allataminnik allallu allagaannik isiginnaartitserpalaartumik saqqummiussisinnaassasut • oqaluttuareqqiisumik, nassuiaatiginnittumik, oqaluttuussisumik, oqaaseqarfiginnittumik tunngavilersukkamillu isummanik paasisitsiniaasumik allassinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi oqallinnermi oqaluinnarluni oqaatsinik qularnaatsumik, allanngorarluartumik isummanillu tunngavilersuisunik atuisinnaassasut • suliat ilusaat pissutsit suunerinut naleqqussakkat ilisimaaralugit saqqummiussinnaagaat ingerlateqqisinnaagaallu aamma qularnaatsumik namminersortumillu oqaatiginnissinnaassasut • takorluukkaminnik, misigissutsiminnik, eqqarsaatiminnik, misilittakkaminnik ilisimasanillu ata-qatigiissumik tunaartalerluakkamillu oqaatiginnissinnaassasut • oqaloqatigiinnermi oqaluunnernilu allat oqaluinnarlutik saqqummiussinerini tusarnaarlarsinnaassasut ammasuullutik, paasiniaasuullutik nalilersuisuullutillu • allakkianik aliikkutassianik imalinnik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik nalorninatik naammaginartumillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • allakkiaq atorlugit namminneq eqqarsarnerminnut namminnerlu siunertaminnut atuarneq atorsinnaassagaat • atuffassisinnaassasut aamma nammineq allallu allagaannik nassuiaarpalaartumik isiginnaartitserpalaartumillu oqaluttuareqqiisinnaassasut • oqaluttuareqqiinnermut, nassuiaanerut, oqaluttuarnertut, oqaaseqarfiginnertut, isummanik saqqummiussinertut qisuariarnertullu allaatiginnissinnaassasut • takorluukkat, misigissutsit, eqqarsaatit, misilittakkat ilisimasat periarfissamat naleqqussakkanik ata-qatigiissumik, nalorninaatsumik allanngorarluartumillu allaatigisinnaassagaat • tiguisussamat aalajangersimasumik kinaassusilerikkamat toqqarlutik allagaqarsinnaassasut

Atuartut nukarlerni atuarnermi- nik naammassinninneranni naat- sorsuutigineqarpoq	Atuartut akullerni atuarnermi- nik naammassinninneranni naat- sorsuutigineqarpoq	Atuartut angajullerni atuarnermi- nik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq
<ul style="list-style-type: none"> • titartaanikkut, pisunik allattaavini- nik allannikkut nalunaarusiornik- kullu allallutik ilisimatitsisinnaas- sasut • qarasaasiamik allassinnaallutillu titartaasinnaassapput e-mailinillu nassitsisinnaassallutik 	<ul style="list-style-type: none"> • ataqatigiissumik piffissamillu tulle- riiarinnittumik misigisaminnik, misilittakkaminnik, takorluukka- minnik, ilisimasaminnik misigis- sutsiminnillu allaatiginissinnaas- sasut • takorluukkianik aamma aalajanger- simasunik sammisalinnik, soorlu naalisakkanik, taallianik, isiginnaa- gassianik, allakkanik allannernik, naliliilluni saqqummiussanik, u l- lorsiuutinik, nalunaarusianik atua- gassianullu ilanngutassianik allas- sinnaassasut • allanneq allanut atatillugu, soorlu logbogini, allapallannerni nalu- naarsuillunilu allattuineri sakkutut ilisimallugu atorsinnaassagaat • allat allataat pillugit siunnersuisin- naassasut namminerlu allatitik pil- lugit siunnersortissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • allannissap siunertaanut tulluarnepa- amikkut allatap suunissaanik, takor- luukkiamik imaluunniit aalajanger- simasunik sammisalimmik, siuner- talimmik aalajangiussisinnaassasut • allanneq isumalimmik utersaartit- sisumillu allanut atatillugu iluaquti- tut, soorlu pisunik allattuineri sukkasuumillu allattuineri aamma pingaarnersuilluni allat- tuineri atorsinnaassagaat • allat allagaat isummerfigalugit qisuariarfigisinnaassagaat, nam- mineq allatitik allanit oqaaseqarfi- gitissinnaassagaat taamaasionem- ilu ilikkakkatik sulinerminni eqqumaffigalugit atorsinnaassagaat • nunarsuaq tamakkerlugu e-mailinik atuisinnaassasut aamma elektron- isk-iusunik saqqummiussas- saliorsinnaas-sallutik, soorlu inter- net-ikkut nittartakkanik
Paasissutissarsiorneq		
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfimmik atui- sinnaassasut atuakkanillu ujarler- nerminni ikiortissinnaassallutik • paasissutissanik inuit allat ilisima- saannik, misilittagaannik oqalut- tuaannillu atuarfimmi atuarfiullu avataani katersuisinnaassasut • qarasaasiakkut progra mminik atu- artitsissummut tunngasunik atuis- innaassasut • Internet-imi pisariunngitsunik u- jarlersinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniartarfik nammi- nersorlutik atorsinnaassagaat paa- sissutissanillu katersisinnaassallu- tik • qulequtaq aalajangersimasooq pillu- gu paasissutissanik tulluarnernik, soorlu atuakkanik, internet-imit, allani tusagassiuutinik aamma i- nunnit allanit katersisinnaassasut, immikkoortiterisinnaassasut atui- sinnaassasullu • qarasaasiakkut programminik su- liassanut aalajangersimasunut tunngasunik atuisinnaassasut • ordboginik, ujarlerfissanik paasis- sutissanillu allanit suliamut naleq- quttunik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • paasissutissiiffinnit paasissutissa- nik ujarlersinnaaneq, soorlu atuak- kanik atorniartarfinni, toqqorsivin- ni internet-imilu kiis alu inuit allat aamma paasissutissat apeqquserlu- git namminersuutigalugillu sulia- qarnerminni atorsinnaassagaat • ordbogit quppersagartai imarisaalu tamaasa atorsinnaassagaat

Atuartut nukarlerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut akullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut angajullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq
Kulturi inuuniarnikkullu atugassarititaasut		
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat qangarnisat ullumikkut allakkianit allaanerussuteqartut ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit oqalualaaviniq ilisimasaqassasut • kalaallit oqalualaavisa nunanilu allamiut oqaluttualiaasa assigiinn-gissutaat assigiiffiilu ilisimasaqarfigissagaat • allakkiat allatullu oqaatiginneriaatsit pillugit misigisatik paasinnittasertillu tunngavigalugit oqaloqatiginnissinnaassasut • Kalaallit Nunaanni assigiinn-gitsunik sumiorpaluuteqartoq taakkualu oqaluttuarisaanikkut tunuliaqutaat ilisimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissap ingerlanerani allanngoriartortarnerat kiisalu atuakkiap allanneqarnerata nalaani piffissami pisunik takutitsisarnera ilisimasaqarfigissagaat • oqalunnarluni aamma allalluni oqaluttuarnerup immikkoorutaat, soorlu kalaallit aamma nunat allat oqaluttualiaataat, oqaluttuaat oqaluttuatoqaataallu, ilisimasaqarfigissagaat • tussiutit, erinarsuutit taalliallu nutaanerit ilisimasaqarfigissagaat • sumiorpaluutit allat ilisarnaataat ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissani assigiinn-gitsuni allanngoriartarnerat kiisalu atuakkiap piffissaq allanneqarfini ersersittaraa ilisimassagaat • kalaallit oqaasiisa atuakkiasaalu oqaluttuarisaanermi taasassartaasa pingaarnersaat ilisimasaqarfigissagaat kiisalu oqaatsit allakkiaku kulturimi inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusaannik ilisimaarisagaassasut • oqalunnerit allatallu tunngavimmikkut suussusii ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit, inuit allamiullu oqalualaavini, oqaluttualiaanni oqaluttuaataannilu oqaluttuariatsit assigiinn-gitsut ilaatillugit imarisaat, ilusaat pingaarnersaallu ilisimasaqarfigissagaat • kalaallit sumiorpaluutaat aamma Inuit oqaasii toqqakkat assigiinn-gitsut ilisimasaqarfigissagaat
Aaqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinilu pigiliussiniarneq		
<ul style="list-style-type: none"> • allataminni oqaatsitik, oqaatsinik atuinerit oqaatsillu eqqortuunerat malugisinnaassagaat • atuarniarnermi tunngaviummik periutsit assigiinn-gitsut atorsinnaassagaat • allakkiat oqaatiginninniutillu allat, soorlu assiliat, video-t malittariinnillu titartakkiat imaanni pingaarnersat, piffissat, piffiit pisullu pillugit oqaloqataasinnaassasut • oqaatsit sakkutut atorneqartarnerat tunngaviummik ilisimasaqarfigissagaat atorsinnaassagaat • oqaatsit oqalunnermi allannermilu atorneqartarnerisa assigiinn-gissusaannik ilisimasaqassasut, aamma namminneq sumiorpaluutimik allallunilu oqaatsit assigiinn-gissutaat malugisinnaassagaat • oqalunnermi nipit atuuffii, soorlu naggateqatigiiaat taalluartaagassiallu kiisalu oqaatsinik pinnguaatit paasisimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • namminneq allataminni allallu allataanni oqaatsinik, oqaatsinik atuinerimik oqaatsillu eqqortuunerinik ilisimaarinnis sasut • atuarniarnermi periutsit assigiinn-gitsut: pingaarnersiuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasiniaalluarlunilu atuarneq - ilisimallugillu atorsinnaassagaat • allatap pingaarnersaanik attassisinnaassasut oqaasertaasa ataasigut titartuilluni nalunaarsuinnikkut, imaqarnersiunikkut naalisaa-nikkullu • imassanik katersisinnaassasut allaaserisassallu imassaanik najoqqutassiorsinnaassasut kiisalu isumasarsiamiit naammassisaqarluni allaaserinnissinnaassasut • oqaatsit sakkutut pingaarutaat ilisimassagaat atorsinnaassagaat • oqaatsit oqalunnarluni allallunilu atorneqartut immikkoorutaat assigiissusaallu paasisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allallu allakkianni oqaatsinik eqqorluartuutitsineq oqaatsinilu atuilluarneq qularnaatsumik isummerfigisinnaassagaat • atuarnermi periutsit assigiinn-giaartut: siunertaq naapertorlugu pingaarnersiuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasiniaalluarlunilu atuarneq atorsinnaassagaat • allakkiap pingaarnersaanik naleqqunnerusoq naapertorlugu oqaasertanik ataasigut titartuinnikkut nalunaarsuilluni, mindmappiliorluni, imaqarnersiulluni, oqaluttuareqqiilluni allattuillunilu attassisinnaassasut • attaveqatigiinnerup siunertaanik angusiniarneranut iluaqutaasinnaasumik paasisutissanik katersisinnaassasut, ataatsimut suliamik isiginnissinnaassasut imarisassamillu tunaartaliorsinnaassasut • isumassarsiornermiit naammassinermut allanneq aqussinnaassagaat

Atuartut nukarlerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut akullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq	Atuartut angajullerni atuarnerninnik naammassinninneranni naatsorsuutigineqarpoq
<ul style="list-style-type: none"> • nipinik misissuineq katiterinerlu sungiussimasagaat • naqinnerit nipaata, ilusaat atii atuuffiilu paasisimasagaat • oqaatsit avittarnerini periutsit sungiussimasagaat • nammineq allataminni oqaatsit atorpeqakulanerit oqaatigineqarnerattut allassinnaassagaat • naqinnerit mikisut aamma angisuut taakkualu atuuffii paasisimasagaat • oqaatsit oqaatsinik ataasiakkaanik aamma oqaaseqatigiinnik sanaqarnerat ilis imasaqarfigissagaat, oqaatsillu suuneri ilisimasagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • allat suleqatigalugit allatanik al-latigullu oqaatiginneriaatsinik misissuueqqissaarsinnaassasut, imaanik paasiniaasinnaassasut, sammivissiuinnaassasut, nassuiaasinnaassasut, naliliisinnaassasut allatanillu nallersuussisinnaassasut • allat suleqatigalugit allatat oqaatiginneriaatsillu allatat suunerinik, pingaarnertut imaannik, attaveqatigiinnernik, sannaannik, oqaluttuartup inissisimanagerinik, saqqummiunnerinik, inuttanik ilisarisitsinerinik, misissoqqis-saarnerinik, nassuianerinerinik aamma avatangiisinik saqqummiinnerinik kiisalu sammisaannik nassuiaasinnassasut • aliikkutassiat aamma aalajangersimasunik sammisallit iluini allatat suunerinik ilisimasaqassasut kiis alu oqaatsit, allatat suunerisa, imaasa aamma pissutsit qanoq issusiisa assersuutigalugu atuakkiat qangarnisaaneruset nutaaliaanerussullu, oqalualaat oqaluttuatoqqallu, taal-liat, aalajangersimasumik sammisallit, allakkat assigiingitsut ilusaat, ussassaarutit takoqqusaarutillu ataqatigiissinnaanerinerinik ilisimasaqarnermik oqaatiginnissinnaassasut • oqaatsit avinneqartarneranni malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • killiffilersuutit pillugit malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • taggisit oqaluutillu ilisarnaataat isumaqartillugu: nagguiit, uiggiutit oqaatsillu naggataat, oqaaseqatigiillu sannaat ilisimasaqarfigissagaat • kingulleqqiutit, kinaassusersiutit, uparuartorniutit kisitsisillu ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • namminneerlutik aamma allanik peqateqarlutik paasiniaaqqissaarnerit tunuliaqutaralugit allakkianik nalunaariaatsinillu allanik nassuiaasinnaassasut, naliliisinnaassasut nallersuussisinnaassasullu • nammineerlutik aamma allanik peqateqarlutik allakkiat nalunaariaatsillu allat suussusiinik, attaveqateqarnerinik, sannaannik, oqaluttuartuisa inissisimanagerinik, saqqummiinnerinik, sammisaannik tunngaviinillu, oqaatsinik allariaatsinillu atuinerinik kiisalu isumaannik nassuiaateqarsinnaassasut • kalaallit oqaasiisa ilusilersugaanerisa pingaarnersai, taggisit, oqaluutit, kinaassusersiutit, kingulleqqiutit, uparuartorniutit, oqaaseeqqat, oqaqqaarniutit aamma taggisit oqaluutillu uiggiutaat kiisalu oqaaseqatigiit sannaat ilisimasaqarfigissagaat • allattaasitoqaq atorlugu allatat atuarsinnaassagaat aamma allattaasitoqqap aaqqissuussaanaera ilisimasasagaat

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

*B: Ilikkagassatut anguniagassat aamma atuartitsinissamut,
naliliinissamut atuartitsinermilu atortussanut siunnersuutit*

Attaveqatigiittarneq

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaloqatigiinnerni, suleqatigiinnerni, oqallinnerni, saqqummiussinerni oqaatiginninniarnernilu oqaatsiminnik paasinartumik erseqqisumillu atuisinnaassasut • oqaluttuartutut, paasisutissiisutut, oqaluttua-reqqiisutut, oqaaseqaateqartutut isummanillu saqqummiussisutut oqaatiginmissinnaassasut • takorluukkatik, misigisutsitik, eqqarsaatitik, misilittakkatik ilisimasa-tillu ataqatigiissumik oqaluinnarlutik saqqummiussinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ulluinnarni inuit naapeqatigiinnerinik nalinginnaasunik isiginnaartitsisusaarneq atorlugu oqaatsinik atueriaatsinik assigiinngitsunik suliaqartinneqassapput, (<i>soorlu ataatsimoorluni samminiakkamik isumaqatigiissuteqarneq, ajornartorsiummik aaqqiinarneq, ikioqquneq, inummik tamaaniinngitsumik apeqquilliineq, sumulluunniit qujassuteqarneq</i>): <ul style="list-style-type: none"> - Atuaqatigiit marluk akornanni oqaloqatigiinneq - Meeqqat angajoqqaallu akornanni oqaloqatigiinneq - Aanakkut ernuttallu akornanni oqaloqatigiinneq - Atuartut ilinniartitsisullu akornanni oqaloqatigiinneq - Atuarfiup pisortaata atuartullu akornanni oqaloqatigiinneq - Inersimasut imminnut ilisarimannngitsut marluk akornanni oqaloqatigiinneq - Inuit marluk assigiinngitsunik sumiorpaluutillit akornanni oqaloqatigiinneq. • Atuartut eqimattakkaarlutik sulissapput. Eqimattat tamarmik inummik oqallorissutut ilisimaneqartumik (sumiiffimminni imaluunniit tusagassiuutitigut ilisimaneqartumik) toqqaassapput. Eqimattat inuup taassuma oqalunnermini periusai/timimigut pissusilersuutai allaatigissavaat oqalunnerminilu oqaatsit oqariartaatsillu atukulasai assersuusiorfigisallugit. Eqimattat suliatik saqqummiutissavaat atuaqatigiillu inuk taanna kinaanersoq eqqoriartassavaat. • Atuartut eqimattakkaarlutik sulissapput. Eqimattat tamarmik inummik (sumiiffimmi imaluunniit tusagassiuutitigut nalunnginneqartumik) toqqaassapput inuullu taassuma ilisarnaatai tamaasa nalunaarusiarissavaat. Ilisarnaataani nalunaarusiat oqaluttariarsormikkut atuaqatigiinnut saqqummiussorneqassapput taakkualu inuk taanna kinaanersoq eqqoriartassavaat. • Sapaatit akunneri tamaasa minutsit 15-iniit 20-inut eqimattakkaarluni oqaloqatigiinnissamat inniminnerneqartassapput. Atuartut eqimattaarakkaarlutik qulequtaq aalajangersimasoq pil-lugu oqallittassapput (<i>soorlu nipilersuutit, filmit, fjernsynimi aallakaatitat, timersorneq, atuakkat imaluunniit ulluni tamakkunani pisimasut oqallisigineqartut</i>). Eqimattat tamarmik eqimattani oqallisaasimasut imarisaanik pingaarnernik saqqummiussisassapput saqqummiussinerillu tunngavilersorneqartassapput. Naggataatigut atuaqatigiit ataasimut oqallitsin-eqartassapput. Isumaq ataaseq isummamut tunngavilersuummik malitseqartinneqartassaaq. • Atuartut eqimattakkaarlutik sulissapput. Eqimattat assinik imaluunniit assinik tulleriiaanik arlalinnik inuttalinnik tuneqassapput. Eqimattat assimi inuttaasunut oqaasissiorlutik sulia-qassapput: Inuit tamakku qanoq eqqarsaateqarlutillu misigisimappat, qanoq imminnut assi-lineqannginnerminni oqaaseqarpat, assimi qanoq oqaaseqarpat tamatumalu kingorna qanoq oqaaseqarpat. Eqimattat "isiginnaartitsissut" atuaqatiminnut saqqummiutissavaat. • Atuartut ataasiakkaartillugit eqqartugassamittut nammineq toqqarsimasaannik piareersartil-lugillu naatsumik oqaaseqartikkut – eqqartugaq misigisimasaasinnaavoq, apeqqummut eqqarsaatigisimasamat tunngasuusinnaavoq allamulluunniit tunngasuusinnaalluni.

Attaveqatigiittarnek	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut pisuni assigiinngisitaartuni oqaatsinik assigiinngissitaartunik atuinersut, attaveqatigeeriaatsinik siunertamut naleqqutinngitsunik atuinersut imaluunniit pisumut naleqquttunik oqaatsinik atuinersut. • Maluginiaruk allaatigisat paasinarnersut aammalu allaatigisat maluginiakkallu eqqortuunersut. • Maluginiaruk nalunaarusiat paasinarnersut aammalu eqqortunik nalunaarutitaqarnersut maluginiarsimasallu eqqortuunersut. • Maluginiaruk atuartut tunngavilersuutiminnik oqaasissiornerminni ikioqatigiinnersut. Saqqummiussinermi eqqortumik oqaatsinik atuisoqartariaqarpoq. • Maluginiaruk atuartut oqalutitsinerminni oqaatsinik assilissamilu pisunut naleqquttunik nalinginnaasunik atuinersut taamaaliorminnilu assilissani inuttaasut takorluuisinnaanerat, misigissusaat, eqqarsaataat, misilittagaat nalunngisaallu ersersinneraat. • Taamatut ilusilimmik saqqummiussineq atuaqatigiinnut nalilersortiguk: Suut pitsaasumik erseqqissumillu ersersinneqarsimappat? Suut itisilerneqarnerusinnaasimagaluarpat? il.il.. 	<p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 3, Suleqatigiinneq - Aperisaqattaanneq 1-4 - Inuttaliineq 1-4 - Nassuiaatitallit 1-4 - Tammartajaarfik 1-4.</p> <p>Atuakkat, video-t, bånd-it, avii-sit/saqqummersittakkat atortussallu allat ilinniartitsisumit aamma/imaluunniit atuartunit siunnersuutaasimasut.</p> <p>Anna-Lise Kreutzmann: <i>Nivi</i>. Atuakiorfik Ilinniuisiorfik, 1997. (1109-09)</p> <p>Qaammatsiutitoqqanit assiliartat, allaffissiat assiliartallit, ussasaarutit, titartakkat oqaasertalersorneqanngitsut assigisaallu.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • aalajangersimasumik sammisaqarnerni projekteqarnernilu suliat saqqummiussinnaassagaat • attaveqarnermut/saqqummiinermut iluaqutaasinnaasut, soorlu oqaatsinik atasiakkaanik allattuineq planchiliornerlu, ator-sinnaassagaat 	<p>Atuartut qulequttat eqqartugassallu aalajangersimasut soqutigisaat tunngavigalugit suliaqartinneqassapput, soorlu timersorneq, nipilersortartut nuannarineqartut, asanninneq, uumasut, nipilersuutit, umiatsiat timmisartullu. Saqqummiussinernik tamakkualu assigisaannik suliaqarnerup nalaanni atuartitsissutissat atuartitsissutissallu imminnut qanitariissut allat ilikkagassatut anguniagassartaat sulinerlutik naliginnaasumik taputartuunneqartassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut eqimattaarakkuutaarlutik nivinngagassiussapput (nivinngagassiat A3-tut angissuseqartinneqartut pitsaanerpaapput; anginerit atuartunut puupannarsinnaasarmata). Namminersuutigalugu saqqummiussassaliornerminni atuakkat suliamut tunngassuteqartut assigisaallu paasissutissarsiornermut, oqaatsinut oqariartaatsinullu aamma assiliartalersuutissanut ujarlerfittut atorneqassapput. Nivinngagassaliaq naammassineqarpat eqimattani suleqatigiit nivinngagassaliaq pillugu apeqqutinik sanaartussapput atuaqataasullu apeqqutinut akissutissaminnik suliaqassapput. • Alloriarfiup ingerlanerani atuartut qulequttamut imaluunniit eqqartugassamat aalajangersimasumut tunngassuteqartumik namminersuutigalugu saqqummiussassiornissaminnut paasissutissanik assigiinngitsunik katersinermut sungiusarnermik sulisinneqassapput, soorlu allakkianik naqitanik assigiinngitsunik ujarlernernik, paasissutissiiffinnit elektronisk-iusunit paasissutissarsiornernik, oqaatsinik aamma oqariartaatsinik aammalu assiliartalersuutinik katersinernik. Qulequttamut paasissutissiissummik aviiseeraliortoqassaaq, nivinngagassaliortoqarluni båndiliortoqarluni assigisaannilluunniit. Atuartut suliaminnik saqqummiussapput atortussat assigiinngitsut, soorlu nivinngagassiat, assit, immiussat, video aammalu qarasasiimi programmit assigiinngitsut atorlugit. Suliaq naammassineqarpat eqimattani suleqatigiit suliaminnut tunngasunik apeqqutinik sanaartussapput saqqummiussereernerisalu kingornagut atuaqataasut apeqqutinik akiortuisapput.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk suliaq paasiuminartuunersoq, assiliartaasut ersarissuunersut, oqaasertalersuutit atuaruminartuunersut apeqqutillu saqqummiussami oqaatiginiakkat tunngavigalugit akiortorneqarsinnaanersut. • Maluginiaruk atuartut ataasiakkaat suliaminnik saqqummiussiniarnerminni ikorfartuutunik assigiinngitsunik atuisinnaanersut ikorfartuutinillu atugassaminik qinersisarnerat saqqummiunniakkamut naleqquttuusarnersoq. Atuartut ikorfartuutunik periaatsinillu qinersisarnerat tunngavilersortittaruk. 	<p>Suliassaq: <i>Uumasunik allaaserininneq</i> – assiliortugassanik katersuivittalik.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<p>• ajornartorsiutinik qaangiiniarnermut, kimigiisernermut, aliikkuser-suinermut, isummanik tunngavilersuinermut, ilisimasanik ingerlatit-seqqinnermut sunni-niarnermullu oqaatsit atorsinnaassagaat kiisalu oqaatsit taalliorpora-laartumik atorpeqartarnerat ilisimasaqarfigis-sallugit</p>	<p>• "Ikinngutit peqatigisorujussuusarpat ilaatigullu ikinngutivit eqqoqqissaartuunngitsut nalunngikkaluakkannik iliuseqarnissamut kaammattortarpaatit. Inuit assigiinngitsut oqaluuttarpaatsit ikinngutit peqatigivallaartariaqanngikkitt. Kina tusaaniartarpiuk?" Atuartut eqimattanut tallimanut agguarneqassapput makkuususaassallutillu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anaanat 2. Ikinngutiginerpaasat 3. Klasselærerit 4. Ataatat 5. Qatanngutit angut/arnaq <p>Eqimattat tamarmik ikinngutipalaannik peqateqarpallaartannginissannut pissutaasussanik tallimanik tunngavilersuuteqassapput.</p> <p>• Ulluni kingullerni pisut ilaat atuartunit oqallisigineqassaaq. Oqallinneq aallartinneqartinna-gu atuaqatigiinni oqallisigineqassaaq oqariartaatsit taamatut iliuseqarnermi atorpeqartar-tussat tamakkualu allattarfissuarmut allattorneqassapput , soorlu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - isumaqarpunga - ilumoorsorinngilakkit, pissutigalugu - ilumoorsoraara, pissutigalugu - oqaatsitit paasinngilakka - sumit tamanna nalunngiliuk? - tamatumunnga tunngassuteqartumik assersuusiorfiginnga <p>Atuartut eqimattanut agguarneqassapput eqimattallu tamarmik eqimattaqqanut marlunnut avinneqassallutik. Eqimattaqqap aappaa qulequttamut aalajangersimasumut illersuisuus-saaq eqimattaqqallu aappaa akerlilersuisuussalluni. Eqimattaqqat qulequttamut illersuuti-nik akerlilersuutinillu tallimanik oqaasissiuassapput. Eqimattat minutsinik qulinik oqallinnis-saminnut piffissalerneqassapput. Oqallinnerup kingornagut eqimattaniit tamaniit atuartoq ataaseq eqimattat oqallisigisaasa inernerisaanik saqqummiussisinneqassaaq: Kina tunngavi-lersuilluarnepaava? Inuiaqatigiilerinermi atuartitsinermut atatillugu suliaq aaqqissuunneqarsinnaavoq.</p> <p>• Atuartut nikittaallutik erinarsuummik sapaatit akunneri tamaasa toqqaasassapput. Erinarsuut tamanit ilikkarneqarserlugu erinarsuutigineqartassaaq. Atuartut eqimattakkaarlutik sulissap-put nalunaarusiorlugillu misigissutsit suut erinarsuutip saqqummersinnerai, oqariartaatsit tamanit pigiliussat suut atorpeqarnerisut taalliornullu naggateqatigiissaarinerit akuttoqatigiis-saarinerillu suut atorsimanerai il.il..</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Eqimattat tallimat tunngavilersuutiminnik siullermik oqaluttariarsornikkut tamatumalu kingorna allattariarsorlutik nivinngagassiornikkut allattarfissuarluunniit atorlugu saqqummiussuissapput. Atuaqatigiit oqaloqatigiissutigissavaat tunngavilersuutit sorliit pitsaanerpaanersut sunalu tunngavigalugu tunngavilersuutitut atorluarneqarsinnaanersut. • Maluginiaruk atuartut oqariartaatsinik innersuutigineqartunik atuinersut tunngavilersuutiminnillu oqaluttariarsornerminni nalunaaruteqarnersut. • Atuartut nassuiaasikkat taalliorneq qanoq paasineraat oqaatiginmitsikkillu taalliaq pillugu qanoq isumaqarnerinik isumaannillu tunngavilersuisikkat. 	<p><i>Erinarsuutit, Atuakkiorfik 1987.</i></p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<p>• tusarnaarluarsinnaassasut taamaaliornermik-kullu paasiniaaqqissaarlutik nalilersuillutillu apeqquteqarsinnaassasut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Video assersuutigalugu uumasumut tunngassuteqartoq isiginnaarsiuk: Ilinniartitsisup video-mi takusassiarineqartut tunngavigalugit akineqarsinnaasut apeqqutit sanaartoreersimassavai. (<i>Uumasooq sumi uumasuaa? Suut nerisarai? Il.il.</i>). Atuartut video-mik isiginnaalersinnagit apeqqutit taakkununga agguanneqassapput isiginnaarnerminni paasissutissat sorliit takuniarlugillu tusaaniarsinnaaniassammatigit. Atuartut apeqqutinik tamanik akisisinnaalerserlugit video isiginnaaqattaartinneqassaaq. • Atuartut bånd-imik ilinniartitsisulluunniit atuffassineranik tusarnaassapput (atuartut atuffassissutaasup allanneqarnera tigumiassanngilaat). Ilinniartitsisup suliassatut immersugassaaq atuffassissummik tusarnaareermermi immersorneqarsinnaasooq suliareersimassavaa. Tamatuma kingorna atuartut marlukkaarlutik suliassanik eqqortumik immersuissapput. Naggataatigit atuartut imarisaasumi oqaatsinilu atorneqartuni paasinggisaminut apeqquteqarsinnaassapput. • Atuartut marlukkaarlutik ajornartorsiummik ukiuminnut naleqquttumik suliaqartinneqassapput, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> - ikinngutiginerpaasama alarpaanga nutaanillu ikinngutitaarpunga. - arstartarusukkaluarpunga angajoqqaannilli taamaaliortarnissamut akueriumaneqanngilanga. - unnukkut taartillugu aneernissara annilaangagaara. <p>Suleqatigiit ajornartorsiutitik saqqummiutissavaat atuaqataasullu tusarnaareerunik apeqqutinik tamatumunnga tunngassuteqartunik apersuissapput, soorlu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sooq? - Sooruna/sooq taamaappa? - Nassuiarnerulaarsinnaanngilisiuk? – il.il. <p>Apeqqutit paasissutissanik annertunerusumik pissarsiniarnertut apeqqutiginneqartassapput apeqqutillu aajalangersimasumik akissuteqarnissamut ilusilernerneqassanngillat imaluunniit aperisup isumaanik ersersitsisuussanatik. Paasissutissat tamarmik saqqummiunneqareerpata atuartut nalilersussavaat paasissutissat ataqatigiinnersut imaluunniit paasissutissat imminnut akerlilersuuttuunnginnersut. Taamaalioreermermi atuaqatigiit pisariaqarpat ajornartorsiutip qaangerneqarsinnaaneranut siunnersuuteqassapput.</p> <p>Ilikkagassatut anguniagassanik suliaqarneq ilaatigit atuartitsissutissanik atuartitsissutissanillu imminnut qanitariissunik allanik atuartitsinermi sulinermut taputartuunneqassaaq.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut apeqqutigineqartunut eqqortumik akissuteqarnersut. • Maluginiaruk atuartut immersugassatut suliassiissutit eqqortumik suliarineraat atuartullu suna paasiuminaatsinnerlugu malugisimaneraat. • Oqaloqatigiinneq naammassineqareerpat atuartut oqaloqatigi innertik nalilersus-savaat. Paasissutissat pisariaqartut pissarsiarineqarsimappat? Apeqqutit saq-qummiunneqartut ajornartorsiummik itisilerisitsippat? 	<p><i>Ippernat niviukkallu.</i> Video. KNR, 1990. Pilersuiffiup ataatsimut katersugaateqarfaniit.</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Oqaasilerineq - Akisassat 1-6.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat aliikkutassianik imalinnik aamma aalajangersimasunik sammisalinnik nalorninatik naammaginarturnimillu sukkassusilimmik atuarsinnaassasut • <i>atuarnermi periutsit assigiinngitsut: pingarner-siuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasinaalluarlunilu atuarneq – ilisimallugillu atorsinnaassagaat</i> (Aaqqissuus-samik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pig-liussiniarnermit) • <i>allat pingarneraanik attassisinnaassasut oqaasertaasa ataasigut titartuilluni nalunaarsuinikkut, imaqarner-siunikkut naalisaanikkullu</i> (Aaqqissuus-samik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pig-liussiniarnermit) • atuffassisinnaassasut aamma namminneq allataminnik allallu alla-gaannik isiginnaartitserpalaartumik saqqummiussisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ilikkagassatut anguniagassani taaneqartutut atuariaatsinik atuariaatsinillu allanik suliaqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Atuapallanneq</i>: sukkasuumik allagaq imarisaa pingarnerusooq paasiniarlugu atuapallattarneqassaaq. Atuartut fjernsynimi sapaatip akunneranut aallakaatitassat nalunaarsorneqarnerisa assilinerqarnerinik tunineqassapput. Minutsit tallimat ingerlaneranni isiginnaarumasatik tallimat tulleriaakkatut allattussavaat imaluunniit isiginnaarumanggisatik tallimat aamma tullerriiaakkatut allattussallugit. - <i>Misissuineq</i>: paasissutissamik aalajangersimasumik ujarlerneq. Ilinniartitsisooq suliaqassatut immersugassiamik sanariissaaq atuartullu minutsini aalajangersimasuni suliaq pillugu allaatigineqarsimasuni soorlu atuakkani nunalerutini uumasulerutiniluunniit paasissutissanik ujarlissapput. - <i>Misigisaqarniarluni atuarneq</i>: oqaluttualianik, oqaluttualiaaqqanik imaluunniit takinerusunik allakkianik taamaaliornermi atuagaq annertunerusutigit nalungisaqarfiginiarlugu imarisaalu pingarneq immikkuualuttullu arlallit eqqaamasinnaanngorlugit. Atuartut eqimattakkaarlutik sulissapput. Taalliat oqaluttualiaaqqallu qiortarneqassapput atuartunullu tunniunneqarlutik. Qulequtaq tunniunneqassanngilaq. Atuartut taalliaq oqaluttualiaararlunniit namminneq katitissavaat qulequtserlugulu. Taamaalioernermi eqimattat tamarmik taalliaq oqaluttuaaralialunniit timitik, nipitik atorlugit imaluunniit allat iliorlutik saqqummiutissavaat. - <i>Paasinaalluarluni atuarneq</i>: najoqqutassiat, ilitser-suutit assigisaasaluunniit immikkuualuttuinik paasisaqarniarneq. Atuartut ilitser-suusiat najoqqutaralugit nerisassiorinneqassapput iffiorinneqarlutilluunniit. • Atuakkianik atuartut ukiuinut naleqquttunik suliaqartoqassaaq. Atuartut marlukkaarlutik eqimattakkaarlutilluunniit suliarissavaat <ul style="list-style-type: none"> - <i>Paasinninniaqqaarneq</i>: Atuartut allakkiap imarisaanik qulequtaq assiliartalersorneqarneralu tunngavigalugit eqqoriaasinneqartassapput. - Suna pingaarnertut allaaserineqarpa, ersinartuliaava imaluunniit asanninnilersaarutaava? - Atuartut misissussavaat ungaluata tunuani allakkiaasooq imarisaanik qanoq oqaluttuarner-soq? - <i>Imarisaanik paasinniniarneq</i> assigiinngitsunik suliaqarnikkut: - båndimik tusarnaarnikkut - ilinniartitsisup atuffassineranik tusarnaarnikkut - namminneq nipaqqanngitsumik atuarnermikkut - imaluunniit siuliani periutsit assigiinngitsut kattutaarlugit atornerisigut. - <i>Atuakkioqataaneq</i>: - pingaarnertut inuttaatinneqartumut paasissutissat amerlisarnerisigut inummullu tunngasut nalunngisat annertusisinnerisigut - immikkoortortaq tulluuttoq toqqariarlugu isiginnaartitsissusiaralugu. Atuartut immikkoortortaq toqqagartik isiginnaartitsissutigissavaat - atuakkami pisimasut ilaat annertunerusumik eqqartorneqarsimanngitsoq immikkuualuttuinik amerlisaanikkut oqaluttuaq itisilersiuk - oqaluttuaq nangissiuk pisimasup ukiut tallimat qaangiunneratigut oqaluttuanngorlugu nanginneratigut. Atuartut atuakkioqataanerit inimit atuartsiviusumut nivinngarneqassaaq tamanit atuarneqarsinnaanngorlugu. - <i>Imarisaasooq pillugu apeqquiti</i>: Oqaluttualiaq agguarneqassaaq atuartullu eqimattakkaartinneqarlutik eqimattallu tamarmik namminneq immikkoortortamut suliasaminnaat assiliartalersukkamat suliasinneqassapput. Suliat assiliortorneqassapput atuqaatigiinnit tamanit suliarineqarsinnaanngorlugit. Eqimattat suliasissutiminnik eqimattat allat sulereernerisigut taakkua suliaannik kukkunersuiutinneqassapput.

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allattuivimminnut naatsumik atuakkat namminersuutigalugu atuarsimasatik nalunaarusiortassavaat. Atuagaq atualersinnagu tassunga tunngasumik nalunngereersinnaasatik allattortassavaat. Tamatuma kingorna ingerlaavartumik makkuningga allattuisassapput: <ul style="list-style-type: none"> - quppernerit qassit atuarsimanerlugit, - immikkoortumi atuakkaminni pisut pingaernerit, - atuakkaminni oqaatsit immikkut maluginiarsimasatik aamma - allaatigisami oqaatsit ajornarnerpaat. Ilinniartitsisoq atuakkami oqaatsit nalunartut isumaasa qanoq iliorluni paasiniarneqarsinnaaneriniq nassuiaateqassaaq. • Ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaartillugit eqimattakkaartillugilluunniit nipituumik atuartitassavai. Ilinniartitsisoq taamaaliordermi atuartut ataasiakkaat suleqatiginissaannut periarfissaqassaaq taamaaliorderminilu suliarissavai atuakkap imarisaanik paasinninniarnaq, atuarnermi akuttoqatigiissarineq oqaatsinillu taaguineq. • Atuartut eqimattaarakkaarlutik imminnut ikioqatigiissapput atuagassanik toqqartoriikkanik atuarnissaminnut, soorlu angajoqqaat ataatsimiitinneqarnerini. Taamaaliordermi atuartut namminersuutigalugit allataat ilinniartitsisullu atuagassatut toqqartugai sungiusarneqartassapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut ingerlaavartumik naammaginatunillu ajornassuseqartunik namminersuutigalugu atuartarnersut. • <i>Maluginiaruk atuartoq allattuinermi periutsinik pisariaqartunik atuisinnaanersoq.</i> <p>Maluginiaruk atuartut naammaginatunimik sukkassuseqartumik naammaginaateqartumillu taaguillutik atuarsinnaanersut.</p>	<p>Birthe Lynge m.fl. <i>Isiginnaagassiat</i> 1 - 5. Ilinniustorfik, 1999. (1163)</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Atuarneq - Isiginnaagassiorneq 1-7.</p> <p>Atuffarissaatit (Atuanermik pikkorisarnermi katersuiffik)</p> <p>Assiliortugassanik katersuiffik: <i>Kalaallisut II 10.-12. klassini allattariarsorneq</i>, s. 1-16.</p> <p>Regine Gr. Benjaminsen il.il.: <i>Minittornerit 4, Ilinniartitsisunut ilitsersuut</i>. Ilinniustorfik, 2000.</p>

Ilikgassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaluttuareqqiisumik, nassuiaatiginnittumik, oqaluttuussisumik, oqaaseqarfignittumik tunngavilersukkamilu isummanik paasisitsiniaasumik allassinnaasasat • ataqatigiissumik piffi samillu tulleriiaarinnittumik misigisami nnik, misilittakkaminnik, takorluukkaminnik, ilisimasaminnik misigissutsiminnillu allaatiginnisinnaasasat • takorluukkianik aamma aalajange rsimasunik sammisalinnik, soorlu naalisakkanik, taallianik, isiginnaagassianik, allakkanik allannernik, naliliilluni saqqummius-sanik, ullorsiutinik, nalunaarusianik atuagassianullu ilanngutassianik allassinnaasasat • allanneq allanut atatillugu, soorlu logbogini, allapallannerni nalunaarsuillunilu allattuineri sakkutut ilisimallugu atorsinnaasagaat • allat allataat pillugit siunnersuisinnaasasat namminerlu allataat pillugit siunnersortissinnaasasat • <i>imassanik katersinnaasasat allaaserisassallu imassanik najoqqutasiorsinnaasasat kiisalu isumassarsiamiit naammassisaqarluni allaaserimissinnaasasat (Aaq-qissuussamik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pigiliussiniarnermit)</i> • <i>oqaatsit sakkutut pingaarutaat ilisimassagaat atorsinnaasagaallu (Aaq-qissuussamik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pigiliussiniarnermit)</i> 	<p>Atuartut allannikkut nalunaarsinnaanissaminnik ilinniarnermik ullut tamaasa suliaqartineqartassapput. Misigisaminnik ullorsiusiornermikkut allattarsinnaapput, suliaminnik nalunaarsuutiminni (logbog-iminni) namminersorlutik ataatsimoorullugillu suliarisimasatik ilikarsimasatillu nivinnagassiornermikkut allattortarsinnaavaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tamatumap saniatigut allagaqarnikkut sulianik assigiinngitsunik suliaqartineqartassapput, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Oqaluttuareqqiinerit</i>, allagaqaammi pingaarnersuukkanik allaatigineqittoqartassaaq - <i>Saqqummiussinerit</i>, soorlu nipilersuutit, filmit atuakkallu pillugit inuttut nammineq isigin-ninnermik saqqummiussuinerit - <i>Taallat</i>, misigissutsinik oqariartaatsit aalajangersimasat atorlugit saqqummiussuinerit - <i>Assinik allaatiginninnerit</i>, assinik takusassiat oqaasinngortiterneqarneri - <i>Allagaqaasiat</i> – aalajangersimasumik tunngaveqarluni nammineq inuttut oqaatiginiakka-nik allaaserinninneq - <i>Allagaqaatit tunngavilersukkat</i>, nammineq isummanik naliliinernillu allagaqaatit - <i>Paasissutissiissutit</i>, suliaq pillugu oqaaserineqartartuniku atuinikkut allaaserisat - <i>Allakkat</i>, inuttut misigisanik eqqarsaatinillu allaaserisat - <i>Oqaatiginiakkamik allaaserinninneq</i>, soorlu oqaluttuariumasamik allaaserinninnerit. • Allanneq pillugu assigiinngitsunik suliaqartarnerni atuartut siuneqartumik ilivitsunngoriar-tortitamik allannermik suliaqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Isumassarsiomeq</i> imaluunniit <i>allanniarluni piareersaaneq</i> isumassarsianik pitsaasunik imarisassamillu pissarsiarfiussapput aammalu tamatuma nalaani oqaatsinik oqariartaat-sinillu piareersimatitanik oqaasertaartornissaq eqqarsaatigineqassaaq. <p>Atuartut isumassarsiasapput atuarnermikkut, eqqaaqqaakkanik nalunaarsuisarnermikkut sammineqartorlu pillugu oqaloqatigiittarnermikkut.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ilusaa siulleq</i> tuaviortumik minutsini tallimaniit qulinut siviussuseqartumik allagaqarne-russaaq. Atuartut unigatik allasapput ordboginik qupperaanatik ilinniartitsisumillu aperisaqaratik. Eqqarsaatitik naammassiniarlugit allagaqassapput. - Atuartoq <i>aaqqissuussissaaq allaqqillunilu</i>, taamaaliornermi allagarisaaq ataqatigiissuliani-neqassaaq. Ikorsiutinik soorlu ordbogimik atuisoqarsinnaavoq. Atuartut marlukkaarlutik pingasukkaarlutilluunniit suleqatigiissapput. - <i>Nalunaarfigineqarneq</i>: inuk alla atuassaaq – imaluunniit tusarnaassaaq – allagaqaataasullu imarisaa pillugu oqaaseqateqartarlunilu apeqquteqartassaaq. Apeqqutit oqaaseqaatillu atuartup ingerlaqqinnissaanut ikiorsiutaasussaapput. - <i>Allaqqineq</i>: <ul style="list-style-type: none"> - inuit, pinngortitaq avatangiisillu pillugit allaatigisat ilanngussorneqassapput - oqaluinnarnerit ilanngussorneqassapput - allaatigisap naanera aallartinneralu allanngorartinneqarsinnaapput - allakkami immikkoortortat paarlaassorneqarsinnaapput - atuartut tunngavilersuutitaqanngitsumik oqaatigisat allatallu ataqatigiinngitsortaannik nas-saartussapput - naggataatigut kukkusut nalinginnaasut iluarsaanneqassapput: oqaatsitigut allannikkullu - <i>Saqqummersinneqarnera</i>: pingaaruteqarpoq atuartup suliaa saqqummersissallugu, atuar-tullu nalunngittariaqarpaat qanoq iluseqarluni saqqummersinneqassanersoq taamaaliornik-kut allaatigisaqarnerup siunertaa paasisariaqarmassuk.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut piumasaqaatit ataani eqqartorneqartut eqqortinneraat: <ul style="list-style-type: none"> - Saqqummiunneqartut oqaasiliorneeri allakkianeqarnerilu naammattumik eqqussuseqassapput - Saqqummiunneqartut imaqarnissamik piareersagaareersimassapput saqqummeeriaatsinilu oqaasilioriaatsinut assigiinngitsunut piumasaqaataasunik eqqortitsissapput: <ul style="list-style-type: none"> - naalisagaq oqaluttuareqqiinerussanngilaq imarisalli pingaarnersaanik eqqortumik naalisaanikkut saqqummiussinerussalluni - saqqummiussissutit pitsaasuusorisanut pitsaanngitsuusorisanullu inuttut nammineq isummanik saqqummiussuiffiussapput isummallu tunngavilersorneqassapput - taalliat misigissutsinik saqqummiiviusapput – misigissutsinik oqaluttuarerunatik - assilialianik nalunaarsuutit oqaluttuarissavaat allariaaseq, sumiiffik, piffissaq, pisut aamma inuit - allagaaqqiat inuttut misigissutsinik, isummanik eqqarsaatersuutinillu imaqartinneqassapput - isummanik aniatitsilluni allagaaqaatit isummanik aalajangiussimasanic nalilii-nernillu imaqartinneqassapput tamakkunungalu tunngavilersuutitaqartinneqassallutik - paasissutissiissutit allakkiat nalunngisanik saqqummiussuiffiussapput - allakkiat allakkiatut ilusilersorneqassapput tiguisussaqaassallutik allakkiortoqassallutillu taamaattumillu inuttut misigissutsinik ataqatigiinnernillu ersersitsuussallutik - oqaatsinik aniatitsinerit allakkiassapput assersuutigalugu oqaluttualiatut imaluunniit siunissami pisussanic allaatiginninnerullutik naammassisamillu oqaluttualiaassallutik allaatigineqartullu imarisaa tunngavigalugu allagaaqateqarnermut piumasaqaataasunik naammassinissimasuussallutik • Maluginiaruk atuartut oqaaseqarfiginninniarlutik suliaqarnerminni kinguneqartitsiniarlutik allat suliaat namminerlu suliatik pillugit suleqatigiinnersut. <ul style="list-style-type: none"> • Atuaqatigiinnut tamanut imaluunniit eqimattaarakkaanut atuffassisoqassaaq, taakkualu suliamut tunngasunik ”isummersuutit” tallimanik saqqummiussisapput. • Atuaqatigiinnut atuaqatigiinnit atuaqatigiinnilluunniit allanit atuarneqarsinaasumik allaatigisanullu taakkununga tunngassuteqartunik oqaaseriomasanic oqaaseqaasiortoqassalluni. 	<p>Biggi Nielsen: <i>Suliassat, Gummi-Tarzan</i>. Pilersuiffik, 1998. Pilersuiffiup ataatsimut katersugaateqarfianit.</p> <p>Carsten Scheuer: <i>Aviisiliorta, Atuakiorfik Ilinniusiorfik</i>, 1998. (6118)</p> <p>Suliassaq: <i>Uumasunik allaaserinminneq</i> – assiliortugassanic katersuivik.</p> <p><i>Immeraat atorlugu aalajangersumik sammisalimmik allanneq</i> – assiliortugassanic katersuivik.</p> <p>Titartakka: <i>Jo, suliassartai</i> – assiliortugassanic katersuivik.</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Allanneq - Tunaartassaliorneq 1-7 - Allaaserinminneq 1-7 - Oqaluttualiorneq 1-3 - Pilersaarusionneq 1-3.</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 3, Taalliorneq - Taallalerineq 1-6 - Taalliorneq 1-9 Tusagassiorneq - Paasisassat 1-5 - Paasissutissiineq 1-4.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minitortnerit 4, Ilinniartitsisunut ilitersuut</i>. Ilinniusiorfik, 2000.</p> <p>Nivinngagassiaq: <i>Allannerup ineriartortinnera</i> (1184).</p> <p><i>Klassip atuagaqqiaa</i> – assiliortugassanic katersuivik.</p> <p>Assiliortugassanic katersuivimmi allattariarsornermut tunngasut.</p>

Paasisutissarsiorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkanik atorniarfik namminersorlutik atorsinnaassagaat paasisutissanillu katersinnaassallutik • qulequtaq aalajangersimasoq pillugu paasisutissanik tulluurtunik, soorlu atuakkanik, internetimit, allani tusagsiutinit aamma inunnit allanit katersinnaassasut, immikkoortiterisnaassasut atuisinnaassasullu 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuarfimmi atuakkanik atorniarfitsisartuq pikkorissartitsissaq makkualu pikkorissartitsisutigineqassapput <ul style="list-style-type: none"> - atuakkat inississorneqarneri sumullu tunngassuteqarnerinik nalunaarsorneqarneri - atortoqarsinnaaneranut tunniussinissamullu malittarisassat - suliassiissutit, taamaaliormi atuartut nammineeurlutik atuakkanik atugassaminnik nasaartortinneqarlutillu atuisinneqassapput - Nettimi paasisutissanik ujarlerneq. • Atuartut qulequttamik suliariumasaminnik saqqummiukkumasaminnillu toqqaasinneqassapput. Qulequtaq tigussaasuunngitsuusinnaavoq (asanninneq, perlilerneq, ikinngutiginneq) imaluunniit tigussaasuinnaalluni (timersuut, uumasooq). Ujarlerfiusinnaasuni assigiinngitsuni pisariaqarpat inunnik saaffiginillutik atuartut tunngavissaminnik ujarlersinneqassapput. Saqqummiineq imaqartinneqassaaq: <ul style="list-style-type: none"> - minutsinik pingasunik sivirususilimmik oqalugiarnermik - nivinngagassiamik paasisutissanik pisariaqartunik imaqartitamik - atuartunut tamanut agguassassamik imaqarniliamik allakkiamik.
<ul style="list-style-type: none"> • qarasaasiakkut programminik suliassanut aalajangersimasunut tunngasunik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut qarasaasianut programminik nalinginnaasunik soorlu Works-suit-imik saqqummiivigineqassapput. Tamatuma saniatigut ilinniartitsisup programmeeqqat immikkut ittut saqqummiussussavai. Pingaaruteqarpoq atuartut arlaleriarlutik programminik assigiinngitsunik misileraasineqar-nissaat taamaaliormermi qarasaasiaq atorlugu suliner-mik sungiussinnaaqullugit taamaalioreermilul suliamik imarisaa kisiat aallusinnaaqullugu. Taamatuttaaq pingaaruteqarpoq atuartut nalilersinnaassagaat suliartik qarasaasiaq atorlugu periaatsilluunniit allat atorlugit naammassiniarsinnaanerlugu.
<ul style="list-style-type: none"> • ordboginik, ujarlerfis-sanik paasisutissanillu allanik suliamut naleqquttunik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordboginik aqqissuussamik atuineq unammissuteeqqat atorlugit ilisaritinniarneqassaaq: Qupp. XX takuuk nanillugulu: <ul style="list-style-type: none"> - quppernermi oqaatsit takinersaat. - quppernermi oqaatsit naannersaat. - oqaatsit "k"-mik naggatillit naannersaat (imaluunniit naqinneq alla). - oqaatsit "m"-imik aallartittut takinersaat (imaluunniit naqinneq alla). - oqaatsit "t"-imik naasut pingasut (imaluunniit naqinneq alla). - quppernermi "ataata" sorlermiippa? (imaluunniit oqaaseq alla). - Oqaatsip "narsaq"-p, "angut"-ip (oqaatsilluunniit allap) kinguninnguaniittoq oqaaseq naniuk. Atuartoq oqaatsimik nassaaqqaartoq allattarfissuarmut arpassaaq oqaaserlu allallugu. Alloriarfiup ingerlanerani kingusinnerusukkut atuartut ingerlaavartumik oqaatsit paasinngisamik isumaannik ordbogit imaluunniit soorlu ilaquttanut apersuinerit atorlugit paasiniaasineqartassapput. Oqaatsit nassuiaatitaat allallugit nivinngassorneqartassapput tamanit atuarneqarsinnaanngorlugit. • Atuartut qupperartakkani nuannarineqartuni paasisutissanik tigussaasunik qallunaatuunik (pisariaqarpallu alloriarfiup naalernerani tuluttuunik) pissarsiniarnermut nassuiaavigineqassapput. Paasisutissat taamaaliormi pissarsiat kalaallisut atuartitsinermi suliaqartarnermi atorneqartassapput. • Atuartut rekortiliineq soqtigisartik toqqassavaat. Paasisutissat tamatumunnga tunngassuteqartut assigiinngitsut nassaariortorneqassapput ataatsimoortumillu ataannartunngorlugit allaaserineqassallutik. Atuaqatigiit kalaallisuumik "Rekordbog"-iliussapput amerlisariarlugu atuaqatigiinnut allanut agguallugu.

Paasissutissarsiorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ataasiakkaartillugit eqimattakkaartillugilluunniit aalajangersimasumik killilimmik suliasikkitt soorlu qajaq pillugu, imarmiutarsuaq pillugu assigisaanilluunniit. Atuartut naammassisatit saqqummiutissavaat nassuiaatigalugulu paasissutissat pisariaqartut qanoq pissarsiarisimanerlugit. Maluginiaruk atuartut paasissutissat pisariaqartut pissarsiarisimaneeraat, qinertuarsimaneeraat atorsimaneeraallu. • Atuartut qanoq iliornermikkut sumilu paasissutissanik pisariaqartitaminnik nassaartorsimaneerinnik nassuiaasikkitt nassuiaasikkillu sooq paasissutissat taak-korpiat atorlugit qulequtaq saqqummiunniarsimaneeraat. 	<p>Christian Mei-Lien Bonde allallu: <i>Sådan finder du materialer på skolebiblioteket.</i> Bibliotekscentralens Forlag, 1990. Pilersuiffiup ataatsimoortumik katersuiffia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut programmini toqqarneqartuni suliasanik killilersukkanik tunngaviusunillu ingerlatseriaasissartalinnik suliasikkitt qanorlu iliorlutik suliasaminnik naammassinnissimaneerinnik nassuiaateqartillugit. <p>Ingerlaavartumik maluginiartaruk atuartut programminik atuisarnerminnik sungiussartuaarnersut.</p> <p>Ingerlaavartumik atuartut qinnuigisakkitt nassuiaateqaqqullugit sooq programmi aalajangersimasoq suliasamut aalajangersimasumut atorneraat nassuiaateqaqqukillu suliasaq allatut iliornikkut naammassineqarsinnaagaluarnersoq.</p>	<p>CD Pilersuiffimmiit (6501) makku-ninnga programmertalik: <i>Sandt & Tolk</i> <i>Atuagaq Oqaluttuartoq</i> <i>Kalaallisoq</i> <i>Oqaatsit assiliartallit</i> <i>Pulateriaq</i> <i>Assit isumaat</i> <i>Atuakkialerissut</i> <i>Titartakkt</i> <i>Allalluni sullivik</i> <i>Ordbogi assitalik.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut naqinnerit tulleriiaarnerinnik nalunngisaqarnersut oqaatsillu nassaarini akkatik pilertortumik nassaarisinnaaneeraat. • Maluginiaruk atuartut quppersakkat pisariaqartitat toqqartorsinnaasarneeraat. 	<p><i>Qeqertaq</i> – assiliortugassanik katersuivik.</p> <p>Paasissutissarsiorfissat: - qulluttakkt, - ussasaarutit, - ilisimasassanik qinerlerfissiat, - ordbogit, - paasissutissarsiornermi qupperartakkt.</p> <p>Guinness' Rekordbog.</p>

Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atuakkiat piffissap ingerlanerani allanngoriartortarnerat kiisalu atuakkiap allanneqarnerata nalaani piffissami pisunik takutitsisarnera ilisimasaqarfigissagaat • oqaluinnarluni aamma allalluni oqaluttuarnepup immikkoorutaat, soorlu kalaallit aamma nunat allat oqaluttua-liaataat, oqaluttuaat oqaluttuatoqaataallu, ilisimasaqarfigissagaat • tussiutit, erinarsuutit taalliallu nutaanerit ilisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuakkiat nalinginnaasut piffissanilu assigiinngitsuni atuakkiassut imarisaannik suliaqarnerminni oqaatsinik apersuiniutinik atuinermut suliaqartinneqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - kina? – inuit pillugit: ateq, ukiut, isikkoq, piginnaassutsit, inunnut allanut attaveqaateqar-sinnaaneq - sumi? - sumiiffimmu: nunami sumi, illoqarfimmi/nunaqarfimmi, silami/illup iluani - qanga? – piffissaq pillugu: qangaanerusoq/maannakkut/siunissami, ukioq, ullup qanoq ilinerani - suna? – imarisaasoq pillugu: aporaannerit, asanninneq, inuiaqatigiinni pissutsit - sooq? – qanoq iliuseqarumaneq pillugu: oqaatigiumasaq, aliikkusersuineq. Atuartut allakkami aalajangersimasumik tunngavilersuuteqarsinnaasariaqarput. • Atuartut Kalaallit Nunaaneersunik nunanilu allaneersunik oqaluttuanik oqalualaanillu atua-gaqassapput sunalu pineqartoq tunngavigalugu immikkoortiterissallutik soorlu oqaluttuat makkununga tunngassuteqartut: <ul style="list-style-type: none"> - inuunermik isiginnittaaseqarneq - pinngortitamik isiginnittaaseqarneq - uumasut inorroortinneqartarnerannut tunngassuteqartut - inuit immikkut ittut - toqutsisarnerit akiniaasarnerillu pillugit oqaluttuat - oqaluttuat eqqumiitsut - takornartanik naapitsineq. • Atuartut H. C. Andersen-ip oqaluttualiaanik atuassapput ilinniartitsisullu atuartut nassuiaa-teqarfigissavai inuiaat akornanni oqaluttuat nalunnginneqartut aammalu oqaluttualiat atuak-kiortumit nalunnginneqartumit oqaluttualiaasut assigiinngissutaannik. • Atuartut eqimattakkaarlutik ullumikkut pisumik oqaluttualiussapput oqaluttualiamilu tek-nikkimik nutaasumik atortoqarneq ilaatinneqassaaq. Oqaluttualiat assiliortorneqassapput tamanit atuarneqarsinnaanngorlugit. Atuaqatigiit oqallisiqassavaat oqaluttualiaq sorleq ”oqa-luttualiarpalaarnersaanersooq”. • Atuartut taallianik oqaatsit apersuiniutit apeqqutillu aalajangersimasut atorlugit suliaqartin-neqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - taalliami kina pineqarpa? - suna taalliarineqarpa? - eqqarsaatit oqaluttuussinerilluunniit ersersinneqarpat? - misigissutsit sorliit ersersinneqarpat? - oqariartaatsinik aalajangersimasunik atuisoqarpa (assiliarpalaartunik)? - suna anguniarneqarpa? - naggatigiissaarineq suna atorneqarsimava – oqaatsit assigiimmik naanillit, naqinnerit assi-giit? - erinaqarpa, akuttoqatigiissaarneqarpa? • Ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit taalliat tulluuttuutinneqartut toqqartussavai, soorlu <ul style="list-style-type: none"> - tussiutit - erinarsuutit – soorlu pinngortitamik oqaluttuartuusut - taalliat – naalakkersuinerimut tunngassuteqartumik imaqartitat - erinarsuutit nutarfasinnerit nuannarineqartunik taallallit. Suliarineqassapput imarisaasut, oqariartaatsit aalajangersimasut, naggateqatigiissaarinerit aamma akuttoqatigiissaarinerit il.il..

Kulturi aamma inuuniarnikkut atugassarititaasut

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Atuartut qinnuigikkitt allanneqartup imarisaata qanga allagaasimaneranut oqaatsit oqariartaatsillu ersiutaasut nassuiaateqarfigeqqullugit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allagaqaataasooq tunngavigalugu agguasimaneq atuartunut tunngavilersortiguk. • Atuartunut allagaqaataasutut oqaatsillu atorlugit oqaluttuarinninnikkut saqqummiunneqartartut oqaatsitigut ilisarnaataat immikkuullarissut nassuiaateqarfigitikkitt. • Allagaqaatini toqqarneqartuni aalajangersimasumi oqariartaatit, naggateqatigiissaarinerit akuttoqatigiissaarinerillu atuartunut nassuiaqqukkit. • Atuartunut oqaluttuareqqujuk taalliat, erinarsuutit tussiuutillu toqqartorneqartut qanoq malugisimaneeraat oqaasertaallu tunngavigalugit tamakkua taamatut misigititsinerat nassuiaateqarfigeqqujuk. 	<p><i>Qanga aamma ullumi</i> – assiliortugas-sanik katersuivik.</p> <p>Video-t, CD-t, erinarsuutit, tussiuutit.</p> <p>Kirsten Thisted aamma Gåba Thorning: <i>Oqalualaartussaqaqaraluarnepoq</i>. Atuakkiorfik, 1996.</p> <p><i>Sineriammiut oqaluttuaat</i>. Atuakkiorfik, 1999.</p> <p>Karl Kruse: <i>Atuaqatigiit Annakkut</i>. Kalaallit Nunaanni Naqterisitsisarfik, 1981.</p> <p>Regine G. Benjaminsen: <i>Takornartaq susoruna?</i> Atuakkiorfik, 1995.</p> <p>Jokum Nielsen allallu: <i>INUK qallunaatsiaallu puigukkat</i>. Atuakkiorfik, 2000.</p> <p><i>Aliortukkat – inuusuttuaqqanut alior-tualersaarutit</i>. Nunatta Atuagaateqar-fia, 2000.</p> <p>Atuakkiorturnit arlalinnit: suliassanut atortussiat ”<i>Sunaaffa</i>”. Atuakkiorfik, 1992 - 2002:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Uagut - atuagartaa</i> (1109-02) - <i>Uagut – Suliassat</i> (1109-02-01/02) - <i>Uagut: Aanaa oqaluttuarpoq</i> - <i>Uagut: Anaana oqaluttuarpoq</i> - <i>Uagut: Aanaqqii oqaluttuarpoq</i> - <i>Uagut: Atuaqatigiit</i> - <i>Uagut: Ikinngutigiiit</i> - <i>Ulloq</i> - atuagartaa suliassartaalu - <i>Piffissaq</i> - atuagartaa suliassartaalu. <p>Knud Rasmussen-imit oqaluttuat kater-sat (Avannaaniit, Kitaaniit, Kujataaniit Tunumiillu).</p> <p>Hans. A. Lyng: <i>Qujaavaarsukkormiut inuunerannik oqaluttuaq</i>. Atuakkiorfik Ilinniusiorfik 1996.</p> <p><i>Oqaluttuatoqqat & Oqaluttualiat</i> – assiliortugassanik katersivik.</p> <p>Villads Villadsen (aaqqissuisooq): <i>Meeqqanut oqaluppalaat</i>. Ministeriet for Grønland, 1976.</p> <p>Aage Bugge aamma A. Lyng: <i>Atuaaniutitaat I</i>. Atuakkiorfik, 1991.</p> <p>Aage Bugge allallu: <i>Atuaaniutitaat II</i>. Atuakkiorfik, 1992.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • sumiorpaluutit allat ilisarnaataat ilisimasa-qarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut eqimattakkaarlutik qulequttanik makkuninnga suliaqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Sumiorpaluutit assigiinngitsut qassit atuaqatigiinni nalunngilagut? - Sumiorpaluutit assigiinngitsut suna ilisarnaatigaat? - Sumiorpaluutit tamakkua assigiinngitsut Kalaallit Nunaata suani atorneqarpat? - Sumiorpaluutini oqaatsit oqariartaatsillu nalinginnaasut tulleriaarlugit allattorsigit. • Sumiorpaluutunik tunngaveqartunik allakkiat ilinniartitsisup assiliortussavai atuartullu tamakkua atuarniarsarissavaat. • Atuartut sumiiffimmi sumiorpalunermik aamma/imaluunniit sumiiffimmi allami sumiorpaluutunik inunnik atuisunik apersugaqassapput immiussillutillu.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuaqatigiit Kalaallit Nunaata assinganik pisariaqartitanik nunaqarfinnik illoqarfinnillu nalunaarsuiffiusimasumik sanassapput. Sumiiffinnut pineqartunut sumiorpaluutit nassaarineqartut nipitissortikkitt. Nunap assinga tamanit takuneqarsinnaanngorlugu nivinngarneqassaaq. • Ilinniartitsisup sumiorpaluutininik assigiinngitsunik immiussat pissarsiarissavai. Atuartunut tusarnaartinneqassapput taakkualu allassavaat sumiorpaluut suminnigaaneernersoq. Atuartut akissutitik marlukkaarlutik misissussavaat taamaalioreerunillu atuaqatigiit ataatsimoorlutik akissutitik misissussavaat. • Atuartunut immiussat misissortikkitt taamaaliornermilu atuartut allaaserissavaat sumiorpaluutit immikoorutaasa pingaarnersaat. 	<p>Mads Lidegaard: <i>Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera 1</i>. Pilersuiffik, 1985.</p> <p>Mads Lidegaard: <i>Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera 3</i>. Atuakkiorfik/Undervisning, 1995.</p> <p>Elisa Maq: <i>Tunumiit mersertini oqalittuaat</i>, Atuakkiorfik 1994</p> <p>Atuartut namminersuutigalugit båndimut immiussaat.</p>

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • namminneq allataminni allallu allataanni oqaatsinik, oqaatsinik atuermik oqaatsillu eqqortuunerinik ilisimaarinnissasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisoq allakkiat nalinginnaasut akornanni naammattunik amerlassusilinnik assersuutunik allakkianik katersissaaq: aviisini allaatigisat, atuartartut allaatigisaat, ussasaarutit, piseqqusaarutit, atuakkiat nalinginnaasut, taalliat, atuakkiat suliamut tunngassuteqartut, allakkat, e-mail-it, titartakkat aamma isiginnaartitsissusiat. Ilinniartitsisup allagaqaataasut assigiinngitsut oqaasertalersorneqarnermik ilisarnaataat nassuiaateqarfignissavai: <ul style="list-style-type: none"> - aviisini allaatigisaq: paasissutissiisoq, atuaruminartoq - atuartartut allagaat: isummamik saqqummiisoq - ussasaarut: kaammattuisoq, paasissutissiisoq, naatsoq - piseqqusaarut: ingasaassisoq, nersualarisooq - atuakkiat nalinginnaasut: atuakkiortup suniarnera tunngavigalugu allatat - taalliat: oqaatsit ataqtigiiit, naggateqtigiiissaarutit, akuttoqtigiiissaarutit aalajangersimasumillu oqariartaatsit - atuakkiat aalajangersimasumut tunngassuteqartut: paasissutissat, paasissutissiissutit - allakkat: inuit ataqtigiiinnerat, misigissutsit - e-mail-it: naatsukullaliat - titartakkat: titartakkat, oqaluinnarpalaarneq - isiginnaartitsissusiat: oqaluinnarpalaartuliat, isiginnaartitsinermi atortorineqartut pillugit oqaatsit. Atuartut eqimattakkaarlutik sulissapput. Eqimattat tamarmik allaatiginneriaatsimik aalajangersimasumik toqqaassapput assersuummillu eqqortunik oqaasertalersukkamik sanaaqassallutik.
<ul style="list-style-type: none"> • atuarniarnermi periutsit assigiinngitsut: pingaarnersiuneq, immikkoortukkaarineq, atuapallanneq paasiniaalluarlunilu atuarneq ilisimallugillu atorsinnaassagaat • allatap pingaarnersaanik attassisinnaassasut oqaasertaasa ataasigut titartuilluni nalunaarsuinkkut, imaqarnersiuinikkut naalisaanikkullu 	<p>Kalaallisut atuartitsinermi atuartitsissutinilu allani ilikkagassatut anguniagassanik suliaqarneq atuarnermik ilinniartitsilluni sulianut ingerlaavartumik ilaatinneqassaaq. Assersuummik takusaqarumaguut takuuk <i>Attaveqaqtigiittarneq</i>.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • imassanik katersisinaassasut allaaserisassallu imasaanik najoqqutassiorsinnaassasut kiisalu isumassarsiamiit naammassisaqarluni allaaserinnissinnaassasut 	<p>Kalaallisut atuartitsinermi atuartitsissutinilu allani ilikkagassatut anguniagassanik suliaqarneq allannermik ilinniartitsilluni sulianut ingerlaavartumik ilaatinneqassaaq. Assersuummik takusaqarumaguut takuuk <i>Attaveqaqtigiittarneq</i>.</p>

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarneq oqaatsinillu pigiliussiniarneq

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allakkiartik saqqummiullissuk nassuiaateqarfigalugulu allakkiap imarisaani suut allariaatsimut toqqakkamut ilisarnaataanersut. 	<p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Atuagartaa</i>. Ilinniuisiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Suliassartaa 1 aamma 2</i>. Ilinniuisiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Ilinniartitsisunut ilitsersuut</i>. Ilinniuisiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 5 Atuagartaa</i>. Ilinniuisiorfik, 2001.</p> <p>Pilunnguaq Olsen allallu: <i>Minittornerit 5 Suliassartaa 1 aamma 2</i>. Ilinniuisiorfik, 2001.</p> <p>Pilunnguaq Olsen allallu: <i>Minittornerit 5 Ilinniartitsisunut ilitsersuut</i>. Ilinniuisiorfik, 2001.</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Oqaasilerineq - Oqaasilerineq (immersuineq, kukkuna-aveersarneq, oqaasilerineq) 1-14. <i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 3, Titartakkat.</p> <p>Atuartut namminersuutigalugit allatariarsornermi suliaat.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit sakkutut pingaarutaat ilisimassagaat atorsinnaassagaalu 	<p>Oqaatsit atorlugit ersersitsiniartarnermut ilinniartitsineq ingerlaavartumik, atuartut suliaqartinneqarnerisigut, suliassamut tunngasunik atuakkanik atuakkanillu nalinginnaasunik atuartarnerisigut atuartullu allattariarsornermik suliaqartinneqarnerisigut ingerlanneqassaaq. Assersuummik takusaqarusukkuit takuuk immikkoortoq <i>Attaveqatigiittarneq</i>. Pineqartut pillugit paasisitsiniaanermi ilinniartitsissutit naatsukullaat ingerlanneqartassapput, soorlu matuma kingornagut assersuutit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup allattarfissuarmut oqaaseqatigiit arlaannut sammiveqartinneqanngitsut allasavai assersuutigalugu: <i>Angut aqqusinikkooq. Umiatsiaminukarpoq.</i> Atuartut eqimattakkaarlutik oqaaseqatigiit allanngortiterlugit suliaqassapput. Eqimattat ataasiakkaat oqaaseqatigiit ilaatigut arriitsunngorsassavaat, ulorianartunngorsarlugit, ersinartunngorsarlugit, qanganisannngorsarlugit, tissinartunngorsarlugit, ... imaluunniit assersuutigalugu - "tuaviortunngorsarlugit": <i>Angut anernikululluni aqqusinikkut arpappoq tuaviortunnilu umiatsiaminukarluni</i> - "oqaluttuarpalaartunngorsarlugit": <i>Angussuaq pualasooq aappaluttunillu nujalik aqqusinikkut amitsukkut apisimasukkut allornertulluni umiatsiaminut nutaamut aappaluttumut ingerlaarpoq.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit oqaluinnarluni allallunilu atorneqartut immikkoortuataat assigiisusaallu paasisimasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisup atuakkiani nalinginnaasuni inuit imminnut oqaluunnerannik allaatigisaasut pisariaqartitat toqqartussavai. Atuartut eqimattakkaarlutik allaatigisaasoq suliassiissutigineqartoq ullutsinni oqaluttaasimut naleqquttunngorsarlugu allaqqissavaat. Atuartut allakkiatik isiginnaartitsissutigalugiluunniit atuffassissutigissavaat. • Ilinniartitsisoq misigisimasaminik quianartumik naatsumik oqaluttuassaaq oqaluttuarnerminilu oqaluttuaq ersersilluarniarlugu kiinnani iloqissiortillugulu assamminik ussersorluassaaq. Atuartut eqimattaarakaarlutik oqaluttuamik oqaluttuareqqiillutik allagaqassapput.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allakkiaannik saqqummiisikkitt sunniiniarnerminnilu oqaatsinik atugasamittut toqqartorsimasaat nassuiaateqarfigitikkitt. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut oqaluinnarpalaartumik oqalunnersut. • Maluginiaruk atuartut allagaqaatiminni iloqissiuutit ussersuutillu allaatigisinnaasimaneraat. 	<p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Oqaasilerineq - Assilissat oqaaseqatigiillu 1-2.</p> <p>Mâliâraq Vebæk: <i>Tusarn</i>. Atuakkiorfik 2001.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • allat suleqatigalugit allatanik allatigullu oqaatiginneriaatsinik misissueqqissaarsinnaasasut, imaanik paasinaasinnaasasut, sammivi ssiuisinnaasasut, nassuiaasinnaasasut, naliliisinnaasasut allatanillu nallersuussisinnaasasut • allat suleqatigalugit allatat oqaatiginneriaatsillu allatat suunerinik, pingaarnertut imaannik, attaveqatiginnernik, sannaannik, oqaluttuarnertup inissisimanagerinik, saqqummiunnerinik, inuttanik ilisaristsinerinik, misissoqqissaarnerinik, nassuiarnerinik aamma avatangiisinik saqqummiinnerinik kiisalu sammisaannik nassuiaasinnaasasut • aliikkutassiat aamma aalajangersimasunik sammisallit iluini allatat suunerinik ilisimasasasut kiisalu oqaatsit, allatat suunerisa, imaasa aamma pissutsit qanoq issusiisa assersuutigalugu atuakkiat qangarnisaanerusut nutaaliaanerusullu, oqalualaat oqaluttuatoqqallu, taalliat, aalajangersimasunik sammisallit, allakkat assigii ngitsut ilusaat, ussasaarutit takoqqusaarutillu ataqatigiissinnaanerinik ilisimasaqarnermik oqaatiginissinnaasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuakkianik nalinginnaasunik suliaqarnerminni oqaatsinik apersuiniutunik atuisineqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - kina? – inuit pillugit: ateq, utoqqaassuseq, isikkoq, piginnaassutsit, inunnut allanut attaveqateqarsinnaaneq - sumi? - sumiiffimmut: nunami sumi, illoqarfimmi/nunaqarfimmi, silami/illup iluani - qanga? – piffissaq pillugu: qangaanerusoq/maannakkut/siunissami, ukioq, ullup qanoq ilinerani - suna? – imarisaasoq pillugu: aporaannerit, asanninneq, inuiaqatigiinni pissutsit - sooq? – qanoq iliuuseqarumaneq pillugu: oqaatigiumasaq, aliikkusersuineq. Atuartut allakkami aalajangersimasunik tunngavilersuuteqarsinnaasariaqarput. • Atuartut atuakkianik nalinginnaasunik itisilerillutik suliaqartillugit tulleriaarineq tunngavilugulu suliaqartikkitt: <ul style="list-style-type: none"> - atuakkiortoq: atia, ukioq suna, najugaqarfia, suliai allat - atuakkiap imarisaa: oqaluttualiaq, naatsumik oqaluttualiaq, taalliaq, oqalualaaq, meeqqanut oqaluttualiaq - piffissaq, sumiissuseq, avatangiisit - inuttaasut: inuttaasut pingaarnertut, inuttaasut allat: inuttut pissusaasa allaatigineqarneri, qallikkut, ilorlikkut, inunnut allanut pissusaat - sammisaq: inuttut ineriikkiartorneq, asanninneq, siunissamat takorluukkeraarneq il.il. - pisut: naatsumik allaatigalugit - anguniagaq: oqariartuut, aliikkutassuineq - allaatigineqarnerata pissusaa: oqaluttuarnertup isiginninneq - oqaatsit atornerqartut: paasiuminartut/-siuminaatsut, qangarnisarpalaartut/nutaarpalaartut - allaatigisamik qimerluuiniarneq: allaatigisag annertunerusumit isigalugu. • Atuartut suliamut tunngassuteqartunik allaatigisanik itisilerisillugit suliaqartikkitt makkualu suliaqarnerini tunngavigitikkitt: <ul style="list-style-type: none"> - sammisaq: aviisimi allagaq, suliaq pillugu atuakkiag, piseqqusaarut il.il. - sammisamat ilisarnaatit nalinginnaasut - allaatiginittuq: tusagassiortoq, atuakkiortoq, tusagassiorfik il.il. - imarisaa pingaarneq - anguniagaq: nutaarsiasaq, nalunngisassaq, piseqqusineq il.il. - oqaatsit: oqarluaarnerpalaartut, suliamut tunngassuteqartut il.il. - saaffiginiakkat: meeqqat, inersimasut, inuit immikkut ittunik inuutissarsiutillit imaluunniit atorfissaqartitsisut.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut suliaqarnerminni allagaqaatiminnut innersuussuteqaqqullugit qinnuvigikkitt. • Atuartut suliaqarnerminni allagaqaatiminnut innersuussuteqaqqullugit qinnuvigikkitt. 	<p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 1-3.</p> <p>Titartakkat: <i>Jo, suliassartai</i> – assilior-tugassanik katersivik.</p> <p>Erinarsuutit assigiinngitsut.</p> <p><i>Inuusuttut taalliaat katersat</i>. Pilersuiffik.</p> <p>Aage Bugge aamma A. Lyngø: <i>Atuaaniutitaat I</i>. Atuakkiorkfik, 1991.</p> <p>Aage Bugge allallu: <i>Atuaaniutitaat II</i>. Atuakkiorkfik, 1992.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit avinneqartarne-ranni malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat • killiffilersuutit pillugit malittarisassat ilisimallugillu atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut pappiaqqanik igalaasartuunik amitsunnguanik tunineqassapput. Ilinniartitsisup allagaq oqaatsinik sulinermi atorumasaminik imaqartitani atuassavaa. Atuartut ilinniartitsisup atuarnera naapertorlugu pappiaqqamut oqaatsinik allattuissapput taamaaliornerminnilu oqaatsinik avitsisariaqartassallutik pappiaqqamut allaffigisartik amitsunnguummat. Atuartut marlukkaarlutik allataminnik paarlaateriarlutik arlamik allagaat kukkunersiuassavaat. Naggataatigut atuaqatigiit ataatsimoorullugu allagarineqartoq suliarissavaat oqaatsinillu avitsisarnermut maleruagassat pisariaqartinneqartut suliarissallugit. Suliaq alloriarfiup ingerlanerani nangeqqinneqartassaaq taamaaliornermi oqaatsinik avitsisarnerup maleruagassartai tamarmiusut suliarineqarsinnaaqqullugit. • Ilinniartitsisup allakkiaq siunertamut naleqquttoq killerfilersusersorneqarsimangitsoq (soorlu naggasersorneqaranilu uniffilersorneqangitsoq) suliarissavaa. Atuartut allagaq assilissavaat allannertillu ilutigalugu killiffilersusersussallugu. Suliaq alloriarfiup ingerlanerani nangeqqinneqartassaaq taamaaliornermi killiffilersuutit tamarmiusut suliarineqarsinnaaqqullugit. (Imaattuut, isaasat, ungaluutit, apeqquut, torluut, uniffik aneq).
<ul style="list-style-type: none"> • taggisit oqaluutillu ilisarnaataat isumaqartil-lugu: nagguiit, uiggi utit oqaatsillu naggataat, oqaaseqatigiillu sannaat ilisimasaqarfigissagaat • kingulleqqiutit, kinaasusersiutit, uparuartorniutit kisitsisillu ilisimasaqarfigissagaat 	<p>Oqaatsit oqaaseqatigiillu ilusaasa ilinniartitsissutigineqartarnerat annertunerusutigut oqaatsinik issuaalluni allagaqarneq allattariarsuutillu allat tunngavigalugit suliaqarnermi ingerlanneqartassaaq – ingammillu – allaaserinninnermi taamaaliornermi atuartut namminneq allakkiaminnik iluarsaassinnermik suliaqarsinnaasarmata. Oqaasilerinnermi siunertarineqartussat pingaarnersarissavaat oqaatsinik ilusilersuisarnermi eqqortuliortarnissaaq aammalu oqaatsit ilusaasa oqaatiginninniartarnermi periarfissaannik nalunngisaqalersinnaanissaaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut assilissamik tamarmik tunineqassapput. Assiliaq oqaatsinik tamanik ”imaassavaat” taggisit oqaluutillu pappiaramut ammukaartunik allattuivissalimmuut tamaasa allattornerisigut. Oqaatsinik taakkuninnga assigiingitsunik marlukkaarilluni tamanik atuinikkut pisariaqarpallu uiguusersuinikkut, taggisinillu oqaluutinngortiterinikkut aammalu oqaluutinik taggisinngortiterinikkut, eqqortunik oqaaseqatigiiliortiterisooqassaaq. Oqaatsit oqaaseqatigiillu ilusaasa allannngortiterisigut uparuartorniutinik taggisaaanillu ilanngussuinikkut aamma uiguutinik assigiingitsunik ilaartuinikkut aammalu kisitsiniutinik piginnittorsiuutinillu kiisalu taggisaaanik atorneqartunik allannngortiterinertigut aammalu oqaluutini piginnittut allannngortiterisigut, oqaatsit oqaaseqatigiillu annertusarneqarlutillu allaqqinneqarsinnaapput. Assit oqaaseqatigiinnik allattuiffiusimasut nivinngarneqassapput tamanit atuarneqarsinnaanngorlugit. • Ilinniartitsisoq oqalunermigut oqaaseqatigiiliusaaq. Atuartut marlukkaarlutik oqaaseqatigiiliap imarisaanik oqaatsinik ataasiakkaanik tamakkiiniarsaralutik allagaqassapput. Taamaalioerinnermi imarisaasooq allannngortiterlugu oqaasertalersorneqassaaq oqaasertalersueq-qinnermilu oqaatsinik ikinnerpaanik takisuunik katitikkanillu atuniarsarisooqassaaq. Naggataatigut marlukkaat oqaaseqatigiiliannik atuaqatiminnut nipituumik atuffassissapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut suliaqarnerminni oqaatsinik avitsisarnernut maleruagassanik suliarineqartunik paasinnillutik eqqortitsinersut. • Maluginiaruk atuartut suliaqarnerminni killiffilersuutit pillugit maleruagassanik suliarineqartunik paasinnillutik eqqortitsinersut. 	<p>Hans Møller: <i>Aappersarissat</i>. Ilinniusiorfik, 2001. (1101)</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Oqaasilerineq - Killiffilersuutit 1-9.</p> <p>Oqaasiliortut, Oqaasileriffik: <i>Killiffilersuutit - Atuuttarfii nassuiaataat assersuuterpasuillu</i>. Atuakkiorfik Ilinniusiorfik 2000.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk oqaaseqatigiit oqaasertaasa ilusaat kinaassusersiutimikkut, oqaatsit nagguiinik uiguusersuinikkut naggasersorneqarnerminnilu allanngorartinneqarnermikkut eqqortuunersut. 	<p>Qaammatisiutit tamakkualuunniit assigisaasa assiliartaat.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Atuagartaa</i>. Ilinniusiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Suliassartaa 1 aamma 2</i>. Ilinniusiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 4 Ilinniartitsisunut ilitersuut</i>. Ilinniusiorfik, 2000.</p> <p>Regine G. Benjaminsen allallu: <i>Minittornerit 5 Atuagartaa</i>. Ilinniusiorfik, 2001.</p> <p>Pilunnguaq Olsen allallu: <i>Minittornerit 5 Suliassartaa 1 aamma 2</i>. Ilinniusiorfik, 2001.</p> <p>Pilunnguaq Olsen allallu: <i>Minittornerit 5 Ilinniartitsisunut ilitersuut</i>. Ilinniusiorfik, 2001.</p> <p><i>Ajoranip</i> suliassanik assiliortugassartaani oqaasilerinermut suliassat.</p> <p><i>Gummi-Tarzanip</i> assiliortugassartaani oqaasilerinermut suliassat.</p> <p><i>Piiaasup pania Ronjap</i> assiliortugassartaani oqaasilerinermut suliassat.</p> <p><i>Kalaallisut sulliviit</i> (Pilersuiffik) Mappi 2, Oqaasilerineq - Immersugassat 1-6.</p> <p>Lone Kokholm: <i>Qanoq oqassaagut?</i> Ilinniusiorfik 2001.</p>

***Kalaallit oqaasiinik atuartitsinermi
ilikkagassatut pilersaarutit***

C: Tapiliussat

Tapiliusaq C1 – Allaqqissaarnermik ilinniartitsineq

(tapiliusaq maannakkut suliarineqarpoq kingusinnerusukkullu nassiunneqassalluni)

Tapiliusseq C2 – Atuartunut ilitsoqqussaralugu kalaallisut oqaaseqanngitsunut kalaallisut ilinniartitsineq

(tapiut maannakkut suliarineqarpoq kingusinnerusukkullu nassiunneqarumaarluni)

Tapiliusseq C3 – Akullerni kalaallisut atuartitsinermit atuartitsissutissat akimorlugit atuartitsinermit ingerlatsinissaq

Atuartitsissutissat akimorlugit atuartitsinermit ingerlataqarnissamut siunnersuusiap matuma ataani allaatigineqartup, atuartitsissutissamut *kalaallit oqaasiinut*, atuartitsissutissat atuartitsissutissallu imminnut qanitariissut makkuusut ilikkagassatut anguniagassartaasa ilaanniit tapertuisoqarsimavoq:

Pinnngortitalerinermit

Qallunaat oqaasiiniit

Atuartitsissutissaniit eqqumiitsuliornermut tunngassuteqartuniit (ilusilersuinermit, erinarsornermit, timersornermit)

Inuttut inerikkiartornermit

Sumiiffinni qinigassiissutiniit

Matematikkimiit

Qulequtaq: *Uumasumik allaaserinnineq, kalaallisut projekti* (uumasumik ataatsimik allaaserinnineq – kalaallisut projekti)

Siunertat:

- atuartitsissutissani atuartitsissutissanilu imminnut qanitariissuni nalunngisassanik pisinnaassanillu tapertuimalluni atuartut atuartinneqarnissaat,
- atuartut taamatut atuartinneqarnerminni suleriaasissaminnik assigiinngitsunik pissarsisinnerneqarnissaat,
- atuartut takorluukkanik pilersitsisinnaalernissaat, qulequttanik aalajangeriikkanik anguniagaqarluni sulisinnaalernissaat ilisimasaqassusertillu naapertorlugu suliareqqusanik naammasinnissinnaalernissaat,
- atuartut suliaminnik nalilersuinerminnillu tamakkunungalugu tunngatitanik saqqummiisinnaalernissaat,
- atuartut ingerlatseqqinnissaminnut siunnersuuteqarsinnaalernissaat aammalu
- atuartut nalilersuinermit inaarutaasunik ingerlataqarsinnaalernissaat.

Anguniakkat:

- atuartut suliassamut tunngassuteqartumik, atuakkat suliassamut tunngassuteqartut imarisatigut nalunaarsuutitaannik, oqaatsinut ujarliutitaannik, assiliartaannik, qulequtaannik oqaasertalersuutitaannillu suliaqarnerminni atuinerikkut, atuagarsornermi pitsaanerumik suliaqarsinnaalernissaat,
- atuartut atuarfiup atuakkanik atorniartarfiani atuakkanik qupperartakkanik atuarfimmilu atuartitsissutissat pillugit atuakkanik piusunik atuinerikkut, qulequtaq aalajangersimasoq pillugu paasissutissanik ujarlersinnaalernissaat,
- atuartut qulequtaq aalajangersimasoq pillugu net-imi ujarliut atorlugu paasissutissanik pissarsiorsinnaalernissaat,
- atuartut web-eqarfinnik nalunngisaqalernissaat, ilaatigullu Lademann Online Leksikon-imit atuisinnaalernissaat,
- atuartut aalajangersimasumik anguniagaqarlutik sulinerminni paasissutissat piviusut paasissutissallu pisimasuviunngitsut immikkoorutaannik maluginnissinnaalernissaat,
- allaatiginneriaatsimik nalinginnaasumik atugaqarsinnaalernissaat,
- atuartut piffissami aalajangersariikkami suliaqarsinnaalernissaat taamaaliornerminnilu kisi-miillutik, eqmattakkaarlutik ilinniartsisisortilluunniit peqatigalugu suliassaminnik ingerlatsinissaminnut piareersaasiorsinnaalernissaat, aammalu
- atuartut paasissutissanik katiterinerikkut katitikkatillu tunngavigalugit allatamik nalunaarsiorsinnaalernissaat.

Naammassisassat:

- Atuartut, atuartitsissutissamut tunngassuteqartunik oqaasertalersukkamik uumasullu namminneq toqqakkamik assitaanik assitalersukkamik, assaannarmik allatamik qarasaasiarluunniit atorlugu aallatamik nalunaarusiussapput. Paasissutissat atuartitsissutissaq pillugu atuakianit Internet-imillu katersorneqassapput.
- Nalunaarusiaq makkuninnga imaqartinneqassaaq: saqqaa, imarisaasunut nalunaarsuutit, nalunaarusiap tunuani allagaqaatit, paasissutissanik pissarsiffiit nalunaarsorneqarfiat, assilissat.
- Nalunaarusiaq naammassisaaq atuaqatigiinni saqqummiunneqassaaq, nalilerneqarnissaalu siunertaralugu ilinniartitsisunut tunniunneqassalluni.

Atuartut pisinnaariigassaat:

Atuartitsissutissani allannermi atuarnermilu atuartut, atuartitsissutissaq pillugu allakkianit nalunngisassanik nammineerlutik pissarsiaqarsinnaalereersimassapput allagaqarnerminnilu allakkianik nammineerlutik kukkunersiuisinnaanissartik piginnaasaqarfigilereersimassallugu.

Atuartut:

- Mikroværksted skoleaftale 10-finger 2.0-mik ingerlatsereersimassapput,
- Word-imi allakkianik annertunngitsunik allagaqareersimassapput,
- perorsaanermut tunngassuteqartunik qarasaasiami pinnguaatinik pinnguaateqareersimassapput,
- atuarfiup qarasaasianut atassuteqarfianut isersinnaalereersimassapput tassungalu atatillugu oqaatsinik matuersaatitut isissutissanik atuisinnaalereersimassapput namminerlu qarasaasiami toqqorsivimminnut allakkiaminnik, assilissanik assigisaannillu toqqorterisinnaalereersimassapput.

Piffissamik atuinissaq:

Qulequtaq "Uumasumik allaaserinnineq" sapaatit akunnerini sisamani ingerlanneqartussanngorlugu piareersarneqassaaq nalunaaquttallu akunneri atuaqatigiinni atuartitsiviusussatut kalaarneqartussat atuartitsissutissani makkunaneersuussapput; pinngortitalerineq, kalaallisoorneq, qallunaatoorneq, matematikki, assasorneq/ilusilersuineq aammalu eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq.

Atuartut IT-p iluani sammisassanik nutaanik ilinniartitsisunit nassuiaaffigineqarnissaat atuartullu tamakkuninnga misiligaanissaat piffissaqartinneqarluartariaqarmat, tamannalu pingaaruteqarmat, Internet-i pillugu nassuiaanissaaq anguniarlugu atuartut nalunaaquttap akunneri atuartinneqarfiisaat marlukkaartunngorlugit inilu atuarfiup qarasaasiatigut ilinniartitsivia pingasoriarluni atornerqartussanngorlugu inniminnereerneqassaaq.

Aalajangeriikkamik anguniagaqarluni suliaqarnissami atuarfiup qarasaasialeriffia ullormut nalunaaquttap akunneri marlunni atornerqarsinnaanngorlugu inniminnerneqassaaq taamaaliornermi atuartut tamanut naammaginartumik itisilerinikkut suliaminnut tunngassuteqartunik ujarlarsinnaanngorlugit nalunaarusiorsinnaanngorlugillu.

Atuartitsissutissat akimorlugit ingerlataqarnermi atuartitsissutit ataasiakkaat imarisaat:

Aallaaviupput atuartitsissutissat pinngortitalerineq, kalaallisoorneq qallunaatoorneq suliaassallu ataqatigiissinneqassapput. Pissusissamisuuksaaq aamma matematikkip, eqqumiitsuliornerup/illussanik titartaanerup taputartuunneqarnissaat. Atuartitsissutissani paasisassat suleriaatsillu sulinermi anguniakkat imarisaasa assigiinngitsut paasineqarnissaannut ilapittuutaassapput. Suleriaatsit tamakkua, atuartut eqqarsartaatsimikkut piginnaasaat kisiisa pinnagit aammali atuartut pilersitsisinnaassutsiminnik, eqqumiitsuliornermik, inooqatigiinnermik assasoriaatsillu pillugit suleriaatsinik piginnaasassanillu paasinninnissaannut, ilanngussorneqarlutillu periarfissiissapput.

Ilikkagassatut anguniagassat atornerqartut:

Kalaallisut atuartitsinermit:

Attaveqaaqatigiittarnermit

- paasinartumik erseqqissumillu oqaloqatigiinnermi, suleqatigiinnermi, oqalliseqarnermi, saq-qummiussuinerni takutitsinernilu oqaatsit atorsinnaassagaat,
- qulequttamik aalajangersumik anguniagarlu aalajangereerlugu suliaqarnermi sulianik saq-qummiussisinnaassasut,
- eqqarsaatersuutaannaat piviusullu sammivigalugit soorlu oqaluttuareqqiineq, taalliat, isigin-naartitsissutit, allakkat, allariikkanik saqqummiineq, ullorsiutit, nalunaarutit aviisitigullu al-lagaqaatinik allassinnaassasut,
- allatigut allanneq eqqarsaatigilluakkamik atortutut atorsinnaalersimassagaat soorlu pisunik allattaavitsigut, allakkasuarnikkut eqqaamasassanillu allattuinnikkut aammalu
- allat allakkiaannut is ummersinnaassasut allallu nammineq allakkiaq pillugu is umaannik akuerinnissinnaassasut.

Paasissutissarsiornermit

- nammineerlutik atuakkanik atorniartarfik atorsinnaassagaat namminersorlutillu paasissutis-sanik ujarlersinnaassasut,
- aalajangersimasumik qulequttamik tunngaveqarluni soorlu atuakktigut, internet-ikkut nalu-naartarfitsigullu allatigut inunnillu allaniit paasissutissanik tulluurtunik katersisinnaassasut atuisinnaassasullu,
- atuartitsissutissanut tunngasunik qarasaasiat takussutissiaannik atuisinnaassasut aamma
- ordbog-it, qoppersakkat paasissutissiiffillu allat pisariaqartut atorsinnaassagaat.

Aaqqissuussamik oqaatsinik suliaqarnermit oqaatsinillu pigiliussiniarnermit

- namminneq allataminni allallu allataanni oqaatsinik oqaatsillu atornerqarnerinik taakkulu ajunngitsumik atornerqarnerinik paasisimasaqassasut,
- atugassanik katersisinnaassasut allakkiassamilu imassamik piareersaasinnaassasut kiisalu isumassarsinermit naammassisamik allakkiorsinnaassasut,
- piviusut piviusuunngitsullu tunngavigalugit allakkiani sammiviusunik assigiingitsunik na-lunngisaqassasut kiisalu oqaatsit, sammiviit, imarisat pisullu, assersuutigalugu atuakkiatoq-qani atuakkiyanilu nutaanerusuni, oqaluttuarsiani oqalualaanilu, taalliani suliamut tunngatit-a-nik allakkiani, allagaqaatini assigiinngitsuni, piseqqusaarutini allagarsiussaniluunniit, ataq-a-tigiittarnerannik nalunngisaminnik oqaatiginnissinnaassasut,

Qallunaatut atuartitsinermit:

Paasissutissarsiornermit

- qallunaatut oqaasilinni ujarlerfiit, soorlu allaaserisat, naqitat, tusagassiuutit elektronisk-iusut il.il., paasissutissanik pissarsiorfigisinnaassagaat,
- paasissutissat sammisamut isumaqatigiissutigisamut ersarissaataasinnaasut nassaarisinnaas-sagaat, immikkoortitersinnaassagaat ataqatigiissaarsinnaassagaallu aamma
- apeqqarissaarnermik allatullu apersuinikkut misissuinermik pilersaarusiorsinnaassasut taak-kunanilu paasissutissat pissarsiatik qulequttanik isumaqatigiissutaareersunik suliaqarnermin-ni atorsinnaassagaat.

Pinngortitalerinermit:

Uumassusillit pinngortitamillu atueqatigiinnerup samminerinit

- najukkaminni uumassusillit ilisarnartut misissorsimassagaat,
- Kalaallit Nunaanni nunami uumassusillit assigiinngitsut sammisimassagaat,
- Kalaallit Nunaanni uumasut nungutaasimasut nungutaqqajaasullu ilisimasaqarfigissagaat,

- klima kialaartoq kiattorlu toqqarneqarsimasut, pinngortitami atueqatigiinnerit pingaarnert, naasut miluumasullu nalinginnaasut, silap pissusai nalinginnaanerit kiisalu inuit atisaat sammisimassagaat aamma
- uumasut naasullu uumaffigisanut assigiinngitsunut naleqqussartarnerat assersuusiorfigisinaassagaat.

Inuttut inerikkiartornermiit:

Suleqatigiissinnaanermiit attaveqatigiisinnaanermiillu

- paasiniaallutik tusarnaarsinnaassasut,
- allat oqaasiinut, iliuusaannut suliaannullu nersualaarinnissinnaassasut tunngavilersukkamillu isornartorsiuisinnaassasut.

Sumiiffinni qinigassiissutiniit:

Ilusilersuinermit, erinarsornermit timersornermiillu.

Manna annertunerusutigut atuartsissutissamut anguniagassaasunit issuagaavoq:

- atuartut atuartsissutit susassaqaarfiini sisamani, makkunani assassorneq ilusilersuinerlu, eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu – paasisaqaarfigissagaat tamatigoortumillu piginnaasaqaarfigilissagaat.

Matematik-imiit:

Kisitsisilerinermit algebramillu.

- kisitsisinik paasinninnertik – tassunga ilaatillugu kisitseriaatsit sisamaasut atornissaat – uluinnarni misilittakkaminnut ataqaatigiississinnaassagaat,
- uuttortaanermi naatsorsuinermilu angissutsinik aalajangiussineq ilikkarsimassagaat,

Geometri-mik suliaqarnermit.

- suliani aalajangersimasuni kaajallannerit, annertussutsit initussutsillu uuttortarsinnaallugillu naatsorsorsinnaassagaat.

Atuartsinissamik ingerlatsinissaq takuneqarsinnaavoq: ”Ilinniartitsisumiit ilinniartitsisumut/Fra lærer til lærer”, Kalaallisut assiliortugassani ilineqarsimasumi: *Uumasumik allaaserinninneq, kalaallisut projekti, Pilersuiffik 2001.*

Atuartsineq aalajangersimasumik anguniagaqarluni suliaqartitsinertut ingerlanneqassaaq.

Maskiinanut ujaasissutinut web-eqarfinnullu assersuutit:

- www.Altavista.dk/billede
- www.lademann.dk
- www.dyrebrevkassen.dk

Atuartut web-eqarfinnik naliliiniarnerminni sianigisassaannik aalajangersimasunik nalunaarsuiffik:

- Qulequtsiussaq erseqqissuaa imarisaanik oqaatiginnilluni?
- Aallarniutaasunik quppernemi sunik nassaassaasunik oqaatiginnittumik (ilisarititsissummik) allaatiginnittoqarpa?
- Imarisaasut naammaginarturnik pineqartunullu tunngassuteqartunik oqaatiginiakkamikkut paasissutissiippat?
- Quppernemi allani ujarlernissaq pisariaqarpa?
- Allaatigisanut allanut paasissutissanik ujarlerfiusinnaasutut innersuutaasunik nalunaarsuutitaqarpa?
- Quppernemi atuaanagassaannigitsunik allanik suliaqartitsisoqarpa (ingerlaqatigiissitsineq)?
- Web-imi paasissutissat qanoq pisoqaatigippat?
- Qupperneq kimit sananeqarsimava?
- Maluginiaruk qupperneq ussassaarutaanersoq paasissutissalluunniit pillugit quppernerunersoq
- Qupperneq atorsinnaaviuk?
- Qupperneq assiliartaqarpa kisitsisilluunniit tunngavigalugit il.il. nalunaarsuutitaqarpa.?
- Paasissutissanik allanik pissarsivigisinnaasannut, quppernertut ujarlerfiusinnaasunut allanut innersuussutitaqarpa?

Atuartut web-eqarfinnik naliliiniarnerminni aalajangersimasunik sianigisassaannik allasimaffimmuut perorsaaneq pillugu isummersuutit:

Atuartut, qulaani web-eqarfiit maskiinallu ujarliutit paasissutissiissutaannik nalilersuisarnissaminnut ilikkagaqarnissaat pingaartinneqassaaq. Atuartut piginnaassusaat aallaavigalugit paasissutissallu amerlassusaasa ikilisarniarneqarnerat paasiuminartuutinniarneqarnerallu tunngavigalugit, web-eqarfiit qulaani eqqartorneqartut pingasut atorneqassapput.

Atuartut ujarlerfinnik sulissussiffiit atorneqartarnerinik ilinniartinneqalersinnagit, Afrikami uumasut ilaannik toqqaasinneqareersimassapput atuakkanilu atuartitsissutissamut tunngassuteqartuni paasissutissat uumasumut tunngassuteqartut atuareersimassavaat nassaariortoreersimassallugillu.

Inip qarasaasialeriffiup aaqqissorneqarnera:

Atuarfiup inimi qarasaasialerinnermik atuartitsiviani seqersitsissummik, qarasaasiat ilaannut atasuserneqarsimasumik peqassaaq. Nalunngisassanik IT-mut tunngassuteqartunik nutaanik nasuiaanermi ilinniartitsisut tamarmik seqersitsissut atorsinnaassavaat. Atuartut nammineerlutik suliasaminnik ingerlatsilinninnerini ilinniartitsisup, seqersitsissut taanna atorlugu, maskiinat ujarliutaasut pillugit atuartitsinissap ingerlanneqarnissaa saqqummiutissavaa taamaaliernerlu atuartunit tamanit erseqqissumik malinnaaffigineqarsinnaassaaq. Immikkoortut ataasiakkaarlugit ilinniartitsisup saqqummiussussavai taamaalioreernerullu kingorna atuartut namminneq qarasaasiaminni saqqummiunneqartoq misiligassavaat.

Atuartut sulinissaannik aaqqissuussinerit:

Atuartut qarasaasiaq ataaseq marluuttassavaat maskiinat ujarliutaasut atorneqartarnerinik sungiusagaqarnerminni imminnut tapersersoqatigiissinnaaniassagamik. Atuartut immikkut tamarmik pikkoriffeqarput suliaqarnermilu marluuneq atuartunut ataasiakkaanut, maskiinat ujarliutit atortoqarnerinik paasinnissinnaanermut taakkuninngalu atugaqarnermik ilikkagaqarniarluni suliaqarnermut, oqilisaataallunilu pitsanngorsaataasinnaavoq. Marlukkaarluni sulinerup ingerlanneqarneratigut, atuartut sulinerminni kukkunerisatik annikillissinnaavaat iluarsiuminarnersissinnaallugillu; atuartut taamatut akunnerminni oqaloqatigiinnermikkut oqalliseqarnermikkullu kukkunerit qanoq iluarsineqarsinnaaneri pilertortumik paasisinnaavaat taamaaliormikkullu atuartut aamma allat nalunaarutaannik namminneq nalunngisaminnut ilanngussuisinnaangussapput.

Nalunaarusiornermi atuartut namminersorlutik suliaqassapput taamaaliornermi pisariaqanngitsumik utaqqisaqattaannissaq pinngitsoorneqarsinnaammat taamaakkaluartoq maskiinanik ujarliutitik suliaqarnermi suleqatigisaq isumassarsioqatigineqartuassaaq, ilinniartitsisup pisinnaanngiffiani, atuaqammik aperisaqarsinnaanermik ilitserorneqarsinnaanermillu periarfissaqarneq tamatigit atuartunit ataasiakkaanit ilisimassallugu pitsaasuummat.

Ujarlernermi suliassanut assersuutit:

Atuartut web-eqarfinnik naliliiniarnerminni aalajangersimasunik sianigisassaannik allassimaffimmik saqqummiinermut atatillugu, atuartullu namminersorlutik suliaqalinnginnerini, www.dyrebrevkassen.dk atuartunut ilisaritinneqassaaq. Siullermik web-eqarfik oqallisigineqassaaq tulluullugulu quppernermi aallarniutaasumi paasissutissat nassaarineqarsinnaasut nassaariororneqassapput. Tamatuma kingorna atuartut tamarmik "elg"-imik ujaasitinneqassapput taamaaliornermilu sianigisassat sinneri tulleriiaarlugit eqqartorneqassapput.

www.lademann.dk-p ilisaritinneqarnerani, quppernerup web-eqarfiup taassuma atuartitsissutisamat tunngasunik imarisai pingaernerutinneqarsinnaapput. Atuartut suliassaq imatut tulleriinnilik ingerlatissavaat:

- a. [Elsdyr](#) ujaruk.
- b. Tuttorsuaq ilinniartitsisunnit portunerulersinnaava?
- c. Tuttorsuaq kulavak nassoqarpa?
- d. Tuttorsuaq panneq qanoq taaneqartarpa?
- e. Qanga Qallunaat Nunaanni tuttorsuit nujuartat uumasuusimappat?
- f. Qallunaat Nunaata sortaani tuttorsuarmik nujuartamik immaqqa naammartoorsisinnavit/takusaqarsinnaavit?

Suliaqarneq, quppernermik suliaqarnermi paasissutissanik nassaarniarnerup qanoq ajornaatsigineranik, allangorartigineranik, quppernerup imaqassusaanik quppernermilu imarisaasut eqqususaannik ataatsimoorullugu oqalliseqarnermik malitseqartinneqassaaq.

Naggataatigit maskiinami ujarliummi www.Altavista.dk-mi assinik ujarlerneq ilisaritinneqassaaq. Tuttorsuaq pillugu suliaqarneq assersuutigineqaqqissaaq atuaqatigiinnilu oqallinneq siunnersuutitik aalajangersimasunik aallaaveqartinneqassaaq. Atuartut asseq assilisassiareriarlugu Word-imi allakkiamut ivertissavaat.

Ilisarititsinerit kingornagut atuartut uumasumut namminneq toqqakkaminnut tunngassuteqartunik paasissutissanik ataasiakkaanik assinillu ujarlertinneqassapput. Sulinermi tassani atuartut, maskiinanik ujarliutini assigiinngitsuni ujarlernissaminnut taamaaliornermilu paasisaqarnissaminnut pisinnaasaqalereersimassapput. Maskiinat ujarliutit amerlasoorpassuupput. Maskiinat ujarliutit pingasut atuartut ujarlerfigisinnaasaat:

www.google.com
www.altavista.com
www.kvasir.dk

Naliliineq:

Ingerlatsinerup naammassineqarnerani naliliinermi makkua ilanngussorneqarsinnaapput:

- Sulinerup ingerlanneqarnera
- Nalunngisassat ilanngussuunneqartut
- Naammassisaq
- Suleqatiginneq
- Saqqummiussineq
- Sulinermi anguniakkat anguneqarpat?

Atuakkat atorineqarsinnaasut :

- *Biologik*. Ilinniusiorfik
- *Uumasulerineq*. Ilinniusiorfik
- *Vi arbejder med Afrikas dyr* Lillemor Andersen-imit. Forlaget Spiren
- *Ideer på tværs bog 23* Lillemor Andersen-imit. Forlaget Spiren
- *Lette Flachs-bøger – Vilde dyr*. Forlaget Flachs
- *Naturens verden*. Forlaget Flachs
- *Solstrålebøger: Tæt på*. Maaholms Forlag
- *I gang med kunst. Dyr*. Sue Lacey-mit. Thaning & Appel
- *I gang med kunst. Landskaber*. Sue Lacey-mit. Thaning & Appel
- *Kunst for børn* Heather Whelan-imit. Kroghs Forlag

